

**CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ
İZLEME KURULLARI
EL KİTABI**

Council of Europe
Conseil de l'Europe

European Union
Union européenne

Council of Europe
Conseil de l'Europe

European Union
Union europ enne

Avrupa Konseyi/ Avrupa Birliği Ortak Programı "Türkiye'de Model Cezaevi Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Cezaevi Reformunun Desteklenmesi Projesi" kapsamında basılmıştır.

Avrupa Konseyi
İnsan Hakları ve Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü
İşbirliği Müdürlüğü
Hukuk ve İnsan Hakları Kapasite Geliştirme Dairesi
Cezaevleri ve Polis Birimi
F-67075 Strasbourg Cedex, Fransa

Bu kitapta yer alan değerlendirmeler, yazarların kişisel fikirleridir. Söz konusu değerlendirmelerden, bu değerlendirmelerde sözü edilen hukuki belgeler üzerinde Avrupa Konseyi'ne veya Avrupa Birliği'ne  ye devletlerin yönetimlerini, Avrupa Konseyi'nin veya Avrupa Birliği'nin yasal organlarını ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ni veya Avrupa Konseyi'nin uluslar arası sözleşmelerine dayanılarak tesis edilmiş herhangi bir kurumu bağlayıcı nitelikte resmi yorumlar yapıldığı anlamı çıkarılmamalıdır.

2011, Ankara

Baskı

ŐEN MATBAA

 zveren Sk. No: 25/A-B Demirtepe - ANKARA
Tel&Fax: 0.312 229 64 54 • www.senmatbaa.com

Ö N S Ö Z

Ceza infaz sistemimizde, iki binli yılların başında başlayan reform çalışmalarının en önemli halkalarından birini oluşturan “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları”, 21.06.2001 tarih ve 24439 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu ile kurulmuştur.

Ceza infaz kurumları ile tutukevleri, suç işleyenlerin cezalarının yerine getirildiği ve tutuklama tedbirlerinin uygulandığı yerlerdir. Bu kurumların yönetim ve işleyişi toplumun geniş kitlelerini yakından ilgilendirmektedir. Bu yönetim ve işleyişin, toplumun içinden gelen temsilciler aracılığı ile yerinde izlenmesi, bu kurumlarda şeffaf bir yönetimin sağlanmasına ve uygulamada görülen aksaklık ve eksikliklerin giderilmesine yardımcı olacaktır.

Kamu kurumlarının yasalara uygun, verimli, etkin ve hukukun üstünlüğünü esas alan bir şekilde faaliyet göstermelerini sağlamanın en iyi yolu, bunların şeffaflık ve hesap verebilme ilkelerine uygun hareket etmelerini sağlamaktır. Şeffaflık ve bağımsız denetim, özellikle, Devletin kişileri özgürlüğünden mahrum bırakma gücünü kullandığı ceza infaz kurumlarında daha büyük bir önem kazanır. Ulusal veya uluslararası mevzuata aykırı iş ve işlemlerin önlenmesinde en etkili araçlardan biri de, özgürlüğünden mahrum bırakılmış kişilere yönelik muamele ve alıkonulma koşullarının önceden haber verilmeksizin ve düzenli olarak izlenmesi ve denetlenmesidir.

İşte bu amaçlarla kurulan izleme kurulları, yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor hâline getirerek, yetkili ve ilgili mercilere sunmakla görevlendirilmiştir.

Kamu idarelerinin işleyişlerinde; şeffaflık, tarafsızlık, bağımsız kurum ve kuruluşlar tarafından denetlenebilirlik gibi ilkelerin dikkate alınması hukuk devleti olmanın önemli vasfıdır. Özellikle ceza infaz kurumlarında hürriyetinden mahrum olan kişilerin bağımsız sivil kuruluşlar tarafından belirli kurallar çerçevesinde izlenmesinin insan hakkı ihlalleri, kötü muamele ve işkence iddialarının da ortadan kalkmasını sağlayacağı muhakkaktır. Bu bağlamda, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme

kurulları ÷lkemizde 2001 yılından itibaren önemli bir boşluğu doldurmuştur. İzleme kurullarının bugüne kadarki uygulamaları göz önüne alındığında sistemin başarılı olduğunu söylemek abartılı olmayacaktır. Kurul başkan ve üyeleri, görevlerini fahri olarak yapmaktadırlar. Buna rağmen ceza infaz sistemimize katkıları övgüye layıktır.

İzleme kurullarının, kanunun kendilerine verdiği yetkiler çerçevesinde yaptığı inceleme, bilgi alma, hükümlü ve tutukluları dinleme, ceza infaz kurumlarının yaşam şartlarını, hükümlü sevk ve nakillerinde gördükleri aksaklıkları belirleyip rapor etmeleri; bu kurumların yönetimlerinin şeffaflaşmasına, hesap verilebilirliklerine katkıda bulunduğu gibi, kurumlara olan güveni de artırmaktadır.

Bu El Kitabı, 2003 yılında hazırlanan “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları El Kitabı”ndaki bilgilerin güncelleştirilmesi amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır. Kitap, izleme kurullarından görüş sorulmak suretiyle katılımcılık esası benimsenerek hazırlanmıştır. Ayrıca kurullardan Bakanlığımıza gönderilen raporlar da, El Kitabı hazırlanırken göz önünde bulundurulmuştur. Ayrıca daima el altında olması gereken ilgili mevzuat da kitaba eklenmiştir.

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurullarının görevlerini yerine getirirken onlara yardımcı olacak, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesinde yol gösterecek ve hizmette verimliliği arttıracak olan bu El Kitabı'nın hazırlanmasında emeği geçen tüm çalışma arkadaşlarımızı kutlar, çağdaş ve şeffaf ceza infaz anlayışının Türk Adalet Sistemine yerleşmesine katkı sağlaması ümidiyle ceza infaz kurumlarına ve bu kurumlarla ilgilenen kişi ve kuruluşlara faydalı olmasını dileriz.

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM	9
1. GİRİŞ	9
1.1. İzleme Kurulu Kavramı.....	9
1.2. İzleme Kurullarının Tarihçesi ve Gelişimi	10
1.3. İzleme Kurullarının Kurulma Nedeni	12
1.4. İzleme Kurullarının Oluşturulması Süreci.....	13
1.5. İzleme Kurullarına İlişkin Mevzuat	14
1.6. İzleme Kurulları Kanunu'nda 5712 sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklikler.....	15
2. İZLEME KURULLARININ YAPISI VE ÜYELERİNİN SEÇİMİ	17
2.1. İzleme Kurullarının Yapısı	17
2.2. Adlî Yargı Adalet Komisyonları.....	18
2.3. İzleme Kurulu Üyelerinde Aranacak Nitelikler	18
2.4. İzleme Kurullarına Seçilemeyecek Olanlar	20
2.5. İzleme Kurulu Üyelerinin Seçimi	20
2.6. İzleme Kurulu Üyelerinin Ant İçmeleri	21
2.7. İzleme Kurullarının Yükümlülükleri.....	21
3. İZLEME KURULU İLE BAŞKAN VE ÜYELERİNİN GÖREVLERİ	22
3.1. İzleme Kurulunun Görevleri	22
3.2. İzleme Kurulu Başkanının Görevleri	22
3.3. İzleme Kurulu Raportörünün Görevleri	23
3.4. İzleme Kurulu Bürosunun Görevleri	23
3.5. İzleme Kurullarınca Tutulacak Defter ve Kayıtlar.....	24

4. İZLEME KURULLARININ ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ	24
4.1. Usuller.....	24
4.2. İzleme Kurulu Üyelerinin Ceza İnfaz Kurumunun Girişinde Aranması.....	26
4.3. İzleme Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi.....	26
4.4. İzleme Kurulu Üyelerine Karşı İşlenen Suçlar ve Kurul Üyelerinin Cezaî Sorumluluğu	27
4.5. Hükümlü ve Tutukluların İzleme Kuruluna Başvurmaları	27
4.6. İzleme Kurulu Üyelerinin Malî Hakları.....	28
4.7. İzleme Kurulu Üyelerine Verilecek Hazırlayıcı Eğitim ve Mevzuat.....	28
4.8. İzleme Kurullarının Toplantıları	29
4.9. İzleme Kurulu Üyelerinin Sağlık Raporları, Mazeretleri ve İzinleri	29
5. İZLEME KURULLARININ İNCELEYECEĞİ HUSUSLAR.....	30
5.1. İnfaz Uygulamaları Konusundaki İncelemeleri.....	30
5.2. İslah (eğitim ve iyileştirme) Çalışmaları Konusundaki İncelemeleri ...	31
5.3. Sağlık Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri.....	33
5.4. Yaşam Şartları Konusunda İncelemeleri.....	34
5.5. İç Güvenlik Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri.....	35
5.6. Sevk ve Nakil Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri.....	36
5.7. Fizikî Yapıya İlişkin İncelemeleri	36
5.8. Personel Konusundaki İncelemeleri.....	37
5.9. Hükümlü ve Tutuklular ile Yapılan Görüşmelere İlişkin İlkeler	37
6. RAPORLAR	38
6.1. Ara Dönem Raporları	38
6.2. Yıllık Raporlar	39

7. İZLEME KURULLARI RAPORLARININ ADALET BAKANLIĞINCA DEĞERLENDİRİLMESİ.....	40
7.2. Raporları Değerlendirme Süreci ve Yapılan İşlemler	40
7.3. Yıllık Değerlendirme Raporları.....	41
İKİNCİ BÖLÜM.....	43
CEZA İNFAZ KURUMLARININ ÇEŞİTLERİ.....	43
1- Kapalı ceza infaz kurumları	43
2- Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları	50
3- Kadın kapalı ceza infaz kurumları	51
4- Çocuk kapalı ceza infaz kurumları.....	52
5- Gençlik kapalı ceza infaz kurumları.....	52
6- Gözlem ve sınıflandırma merkezleri.....	52
7-Açık ceza infaz kurumları	53
8-Çocuk eğitimevleri	53
ÖRNEK RAPOR.....	54
CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ	
İZLEME KURULLARI KANUNU.....	55
CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ	
İZLEME KURULLARI YÖNETMELİĞİ.....	63

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu kitabın temel amacı, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu üyelerinin görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmelerinde yardımcı olacak bilgi ve rehberliği sağlamaktır.

Kitap, izleme kurullarına el kitabında bulunmasını istedikleri konular sorularak ve bugüne kadar Bakanlığımıza gönderilen raporlar değerlendirilerek hazırlanmıştır.

1.1. İzleme Kurulu Kavramı

Ceza infaz kurumları, bütün toplumlarda kolay ulaşılabilen kurumlar değildir. Toplumun, kurumlarda olan biten hakkında kolaylıkla sağlıklı bilgilere ulaşamadığı da bir gerçektir. Ceza infaz kurumlarımız, infaz hâkimleri, Cumhuriyet başsavcıları, ceza infaz kurumlarından sorumlu Cumhuriyet savcıları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri gibi sistem içi denetim ve kontrol mekanizmaları tarafından denetlenmektedir. Ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı, il ve ilçe insan hakları kurulları gibi sistem dışı denetim ve kontrol mekanizmaları tarafından da denetlenmektedir. Bunların dışında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi gibi denetim yetkisi kabul edilen uluslararası denetim mekanizmaları tarafından denetlenmektedir. Buna rağmen, bu mekanizmalar yeterli görülmeyerek ceza infaz kurumlarının sistem dışından gelen farklı gözler tarafından sürekli ve etkin bir şekilde gözlemlenmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyacı karşılamak üzere “ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları” (bundan sonra izleme kurulları olarak kullanılacaktır) oluşturulmuştur.

İzleme kurulları;

- İnfaz hizmetlerine sivil toplumun katkısının sağlanması,
 - Sistemin aksayan yönlerinin bağımsız kişilerce tespit edilerek objektif olarak ortaya konulması,
 - Yönetimin şeffaflığının sağlanması,
 - Olabilecek insan hakkı ihlallerinin önüne geçilmesi,
 - Sistemin daha insancıl hâle getirilmesi,
- gibi amaçlarla kurulmuştur.

1.2. İzleme Kurullarının Tarihçesi ve Gelişimi

Bilindiği üzere ceza infaz kurumları, mahkeme kararıyla özgürlüğünden yoksun bırakılmasına karar verilen kişilerin barındırıldığı ve prensip olarak dış dünyaya kapalı olan kurumlardır. Bu kurumlarda barındırılan kişilerin yeniden topluma kazandırılması için birtakım faaliyetler yürütülmektedir.

Suç işlemiş olan kişilere uygulanan muamele ile kurumların yönetim ve işleyişi, toplumun geniş kitlelerini yakından ilgilendirmektedir. Kurumların yönetim ve işleyişi temelde kanunlara dayanmaktadır. Ancak kanun ve diğer alt normlar kadar yönetim ve işletim anlayışı ve kurumlarda tutulan kişilere yönelik muameleler de önemlidir. Bağımsız denetçiler vasıtasıyla ceza infaz kurumlarının denetlenmesi ve izlenmesinin kurumlarda daha şeffaf ve daha adil bir yönetimi sağlayacağı, hem içerde vuku bulabilecek olumsuzlukları, hem de kurumlara ilişkin dışarıda oluşabilecek önyargıları gidereceği umulmaktadır.

Çağdaş ceza infaz sistemi incelendiğinde ceza infaz kurumlarının denetiminde beş temel denetim türü göze çarpmaktadır:

a) İdarî denetim

Bu denetim biçimi, ceza infaz kurumlarının bağlı olduğu bakanlığın veya genel müdürlüğün denetçilerinin yürüttüğü bir denetim türüdür. Ülkemizde buna örnek olarak Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri gösterilebilir.

b) Adli denetim

Bu denetim biçimi, bazı ülkelerde görülen “infaz hâkimliği” veya “ceza uygulama hakimliği” tarafından yapılan denetimdir. Tutuklu ve hükümlülerin cezanın infazına ilişkin olarak yaptıkları itiraz ve şikâyetler bu kapsamda ele alınmaktadır. Ülkemizdeki infaz hâkimliği müessesesi adli denetimi sağlamaktadır.

c) Sivil toplum denetimi

Bu denetim biçimi, sivil toplumdaki gönüllülerden oluşan kişilerin ceza infaz kurumlarını zaman zaman ziyaret edip, hükümlü ve tutuklularla görüşerek, onların kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetlerini incelemesi ve kurumun işleyişini denetlemesidir. Ülkemizde izleme kurulları bu işlevi yerine getirmektedir.

d) Parlamento denetimi

Bu denetim biçiminde, parlamentodaki iktidar ve muhalefet partilerine mensup bazı parlamenter ve uzmanlardan oluşan bir komisyon, gerektiğinde hükümlü ve tutukluların yazılı şikâyetlerini incelemekte ve ceza infaz kurumlarına ziyaretler yaparak yerinde denetimlerde bulunmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun denetimi buna örnek gösterilebilir.

e) Uluslararası denetim

Uluslararası sözleşmeler gereğince oluşturulan ve ceza infaz sistemi, insan hakları, kötü muamele gibi konularda uluslararası düzeyde uzmanlıkları bulunan denetçiler tarafından yürütülen denetim

biçimidir. Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesinin denetimleri buna en iyi örnektir.

Bunların dışında ombudsman tarafından veya bölge, il veya ilçe bazında oluşturulan insan hakları kurulları ya da sivil toplumdan oluşan yerel denetçiler de zaman zaman bu tür denetimler yapabilmektedir. İl ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları buna örnek gösterilebilir.

Ülkemizde bugün itibariyle ombudsman hariç yukarıda belirtilen bütün denetim mekanizmaları mevcuttur.

1.3. İzleme Kurullarının Kurulma Nedeni

Öncelikle taraf olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 'İşkence yasağı' kenar başlıklı 3'üncü maddesinde "hiç kimseye işkence, insanlık dışı veya onur kırıcı ceza verilemeyeceği ve böyle bir muameleye tâbi tutulamayacağı" belirtilmektedir.

Yine taraf olduğumuz Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin tutuldukları yerlerin denetlenmesini ve bu denetim için Avrupa Konseyinde bir denetim mekanizması oluşturulmasını öngörmüştür.

Diğer taraftan Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesinin CPT Inf/(92)3 sayılı Genel Raporunun 54'üncü paragrafında Komitenin, her bir ceza infaz kurumunda, mahkûmların şikâyetlerini dinleme ve kurumun tesislerini denetleme yetkisine sahip bağımsız bir makam tarafından düzenli aralıklarla ziyaret edilmesine özellikle önem verdiği, bu tür makamların, cezaevi yönetimi ve mahkûmlar arasında ortaya çıkabilecek görüş farklılıklarını azaltmak konusunda da önemli bir rol oynayabileceği vurgulanmaktadır.

Avrupa Konseyi'nin cezaevleri konusunda yayımlamış olduğu tavsiye kararlarında da bu tür sivil toplum üyelerinden oluşan bağımsız denetim mekanizmalarının kurulması öngörülmektedir.

Örneğin, R 87-3 sayılı 1987 tarihli Avrupa Cezaevi Kurallarının 5'inci maddesinde; "Mahpusların kişisel haklarının korunması, özellikle hürriyetten yoksunluk tedbirlerinin infazının kanuniliği, adli bir makam veya mahpusları ziyaretle yetkili ve cezaevi idaresine ait olmayan biçimde teşkil edilmiş bir organ tarafından ulusal kurallara uygun olarak yapılacak denetimlerle sağlanacaktır." düzenlemesi yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen uluslararası düzenlemelere ek olarak, taraf olduğumuz Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince oluşturulan Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi, cezaevlerimize yapmış olduğu ziyaretler sonucunda yayınladığı CPT-45 rumuzlu ve 16-24 Temmuz 2000 tarihli raporunda, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine cezaevi otoritelerinden bağımsız sivil toplum izleme kurullarının kurulmasını tavsiye etmiştir.

Açıklanan tüm bu gerekçelerle Ülkemizde ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kanunla kurulması kararlaştırılmıştır.

1.4. İzleme Kurullarının Oluşturulması Süreci

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü uzmanlarına dünyadaki izleme kurulları sistemleri incelenmiş ve sonuçta İngiltere sistemi esas alınarak kendi hukuk sistemimize uygun bir kanun tasarısı hazırlanmıştır. Tasarı, Türkiye Büyük Millet Meclisinde 14.06.2001 tarihinde geniş bir mutabakatla kabul edilerek, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu 20.06.2001 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanun'un ne şekilde uygulanacağını gösteren Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Yönetmeliği de, 07.08.2001 tarihli ve 24486 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

İzleme kurulları sisteminin geliştirilmesi için İngiltere Büyükelçiliği ve The British Council ile işbirliği yapılarak 'Cezaevi İzleme Kurulları

Projesi' geliştirilmiştir. Karşılıklı çalışma grupları oluşturulmuş, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün altı uzmanı İngiltere'ye giderek İngiliz sistemini incelemiştir. Türk ve İngiliz çalışma gruplarının birlikte çalışmaları sonucu 14-17 Haziran 2002 tarihinde İstanbul'da "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Semineri" düzenlenmiştir.

Seminerin sonuçları kitap hâline getirilerek bütün izleme kurullarına ve ceza infaz kurumlarına gönderilmiştir. Seminerden elde edilen sonuçlar doğrultusunda "Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları El Kitabı" hazırlanarak bütün izleme kurullarına dağıtılmıştır. "Türkiye'de Yargının Modernizasyonu ve Ceza Reformu Projesi" kapsamında "Cezaevlerinin Haricen Denetimi" başlıklı alt bölümü çerçevesinde Türkiye Adalet Akademisi, Adalet Bakanlığı ve Avrupa Konseyi tarafından 5-7 Ekim 2005 tarihleri arasında İstanbul'da; 10-12 Ekim 2005 tarihleri arasında Erzurum'da infaz hâkimleri ile izleme kurulu başkanlarına yönelik olarak sempozyumlar düzenlenmiştir. Sempozyumlarda katılımcılara, Türk Ceza İnfaz Hukuku konusunda bilgi verildiği gibi, infaz hâkimliği ve izleme kurulları sistemlerinin etkinliğinin artırılması için yapılabilecekler tartışılmıştır.

21-23 Mart 2007 tarihleri arasında Ankara Hâkimevi'nde yapılan "Ceza İnfaz Sistemi ve Sivil Toplum Konferansı"nda da izleme kurulları sistemi ve çalışmaları bir oturumda değerlendirilmiştir. Konferansta dile getirilen öneriler doğrultusunda bazı yönetsel tedbirler alınmış, mevzuat değişikliğini gerektiren öneriler ilgili mevzuat çalışmalarında dikkate alınmak üzere not edilmiştir.

1.5. İzleme Kurullarına İlişkin Mevzuat

İzleme kurullarına ilişkin ana mevzuat, 14.06.2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu ile 07.08.2001 tarihli Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Yönetmeliğinden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra, ceza infaz hukukuna ve infaz hizmetlerine ilişkin diğer kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge ve

protokoller de izleme kurullarının faaliyetlerini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendirmektedir. Bu mevzuat, Bakanlığımızın (www.cte.adalet.gov.tr) internet sitesinde güncel olarak tutulmaktadır. Mevzuata buradan kolaylıkla ulaşılabilir. 14.06.2001 tarihli ve 4681 sayılı “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu” ile Kanuna dayanılarak çıkarılan 07/08/2001 tarihli “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Yönetmeliği” bu El Kitabı’nın sonuna eklenmiştir.

1.6. İzleme Kurulları Kanunu’nda 5712 sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklikler

İzleme kurullarının daha işlevsel hâle getirilmesi, bürokrasi ve kırtasiyeciliğin azaltılması amacıyla izleme kurullarından gelen öneriler doğrultusunda 20.11.2007 tarihli ve 5712 sayılı “Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun” ile 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu’nun 2, 6 ve 7’nci maddeleri değiştirilmiştir. Buna göre;

1. Kanun’un 2’nci maddesinde yapılan değişiklikle, yedek üyelik sistemi getirilmiştir. İzleme kurulunun başkanla birlikte beş asil ve üç yedek üyeden oluşması öngörülmüştür. Ayrıca asil üyelere en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunlu hâle getirilmiştir. Değişikle izleme kurullarının kolay toplanması ve kolay karar alması, kadınların aktif olarak bu hizmete katılmalarının sağlanması amaçlanmıştır.

2. Kanun’un 6’ncı maddesinde yapılan değişiklikle, izleme kurullarının rapor düzenleme zorunluluğu en az üç aydan dört aya çıkarılmış, böylece özellikle küçük ilçe ceza infaz kurumları yönünden sistemin kırtasiyeciliğe yol açtığı yönündeki yakınmalar ortadan kaldırılmak istenmiştir. Ayrıca raporun, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına gönderilmesi zorunlu hâle getirilmiştir. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporların

bir örneğini doğrudan TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına göndereceklerdir. İnfaz hâkimlerine, şikâyet içermeyen dilekçe ve taleplerin yer aldığı raporların gönderilerek bunların iş yükünün arttırıldığı yakınmaları karşısında, madde değiştirilerek şikâyet içermeyen raporların artık infaz hâkimliğine gönderilmemesi esası getirilmiştir. Diğer önemli bir değişiklik ise Adalet Bakanlığına, ceza infaz kurumlarının güvenliğine ilişkin hususlar hariç, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilemeyen öneriler ile gerekçelerini bir raporla kamuoyuna açıklama zorunluluğu getirilmiştir. Bununla yönetim kalitesinin yükseltilmesi, saydamlığın arttırılması, karşılaşılan sorunların kamuoyu ile paylaşılması amaçlanmıştır.

3. Kanun'un 7'nci maddesinde yapılan değişiklikle, özellikle yetki çevresinde çok sayıda ceza infaz kurumu bulunan izleme kurullarından alınan öneriler doğrultusunda olağan toplantı sayısı en az iki aydan en az üç aya çıkarılmıştır. Bununla, izleme kurullarının faaliyetlerinin daha işlevsel hâle getirilmesi amaçlanmıştır. Başkanın, izleme kurulunu gerektiğinde resen her zaman veya üye tam sayısının salt çoğunluğunun yazılı istemiyle olağanüstü toplantıya çağırma yetkisi korunarak zafiyete yol açılmaması sağlanmıştır.

Daha önce izleme kurulları üye tam sayısının salt çoğunluğunun bir fazlası ile (4 kişi) toplanabilmekte ve katılan üyelerin salt çoğunluğu ile (3 kişi) raporu kabul edebilmekteydi.

Yapılan değişiklikle izleme kurullarının asıl üyelerin salt çoğunluğu ile (3 kişi) toplanması öngörülmüş olup, salt çoğunluğun sağlanamaması hâlinde ise kıdem sırasına göre yedek üyelerin toplantıya katılması esası getirilmiştir. Raporun katılan üyelerin salt çoğunluğu ile (en az 2 kişi) kabul edilmesi kuralı getirilerek, daha kolay toplanma ve karar alma imkânı sağlanmıştır.

2. İZLEME KURULLARININ YAPISI VE ÜYELERİNİN SEÇİMİ

2.1. İzleme Kurullarının Yapısı

Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adlî yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur. Her izleme kurulu, kurulduğu yer adalet komisyonunun bulunduğu il veya ilçenin ismiyle anılır.

İzleme kurulu, başkanla birlikte beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyelerden en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunludur. Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

İzleme kurulunun yetki alanı, adlî yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresi ile sınırlıdır. Yargı çevresinde müdürlük teşkilâtı olan birden çok ceza infaz kurumu bulunması hâlinde buna uygun sayıda izleme kurulu kurulabilir. Bu durumda her izleme kurulunun yetki alanı, adlî yargı adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna, çalışmaları için ilgili adlî yargı adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekretarya hizmetleri, aynı adlî yargı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

Ataması adalet komisyonu tarafından yapılan adliye personeli arasından yeterli sayıda memur, izleme kurulunun büro hizmetlerini yürütmek üzere gerektiğinde komisyonca görevlendirilebilir.

İzleme Kurulları Kanunu'nun 2'nci maddesi gereğince Ülkemizde, 134 Ağır Ceza Merkezinin (Beyoğlu, İstanbul, Kadıköy ve Manavgat Ağır Ceza Merkezlerinde ceza infaz kurumu bulunmamaktadır.) ceza infaz kurumu bulunan 130 unda izleme kurulları kurulmuş olup, bu kurullarda ilgili adlî yargı adalet komisyonları tarafından (02.03.2010 tarihi itibarıyla) 640 başkan ve üyenin seçimi yapılmıştır.

2.2. Adli Yargı Adalet Komisyonları

2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nun 113 üncü maddesi adli ve idari yargı adalet komisyonlarının kuruluşunu, 114 üncü maddesi komisyonun görevlerini düzenlemiştir.

İl ve ilçe ayrımı yapılmaksızın her ağır ceza merkezi ile bölge idare mahkemesinin bulunduğu her il merkezinde adalet komisyonları kurulmaktadır. Halen 134 ağır ceza merkezinde adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu ile 25 bölge idare mahkemesinin bulunduğu yerde idari yargı adalet komisyonu bulunmaktadır.

Adalet komisyonları, ağır ceza mahkemelerinin bulunduğu yerlerde; başkanı ve bir asıl bir yedek üyesi Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca belirlenecek hâkimler ile o yer Cumhuriyet başsavcısından oluşur. Komisyonun bulunduğu yer Cumhuriyet başsavcısı komisyonun doğal asıl üyesidir. Başkanın yokluğunda komisyona asıl hâkim üye başkanlık eder. Cumhuriyet başsavcısının yokluğunda ise kendisine vekâlet eden Cumhuriyet savcısı komisyona üye olarak katılır. Komisyonlar üye tam sayısı ile toplanır ve oy çokluğu ile karar alırlar. Her adalet komisyonunun bulunduğu yerde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar memurdan oluşan büro bulunur.

Adalet komisyonlarının başkan ve üyeleri, hâkim ve Cumhuriyet savcılarından oluşmakla birlikte, bu komisyonlarca alınan kararlar yargısal nitelikte değildir. Komisyonun işlemleri yargılama faaliyeti olmayıp, idari işlem niteliğinde olduğundan yargı denetimine tabidirler. Anayasa'nın 125 inci maddesinde yer alan "İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır." hükmü komisyon kararları için de geçerlidir.

2.3. İzleme Kurulu Üyelerinde Aranacak Nitelikler

İzleme kurullarına başkan ve üye seçilebilmek için 14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda öngörülen genel şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır.

1. Otuz beş yaşını doldurmuş olmak,
2. Tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış bulunmak,
3. Kişisel nitelikleri ile çevresinde dürüst, güvenilir ve ahlâklı olarak tanınmış olmak,
4. Herhangi bir siyasî partinin merkez, il veya ilçe teşkilâtlarında görevli bulunmamak.

14.7.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 48 inci maddesinde Devlet memurluğuna alınacaklar için aranan genel şartlar ise şunlardır:

1. Türk vatandaşı olmak (Bulgaristan'dan Türkiye'ye mecburî göç eden Türk soyundan olanlarda bu şartın aranmayacağı 27.6.1989 tarih ve 375 sayılı KHK'nin geçici 5 inci maddesi ile hükme bağlanmıştır).
2. Kamu haklarından mahrum bulunmamak.
3. (Değişik: 23.1.2008-5728/317 mad.) Türk Ceza Kanunu'nun 53'üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle hapis cezasına ya da affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama veya kaçakçılık suçlarından mahkûm olmamak.

4. Askerlik durumu itibariyle;

- a. Askerlikle ilgisi bulunmamak,
- b. Askerlik çağına gelmemiş bulunmak,
- c. Askerlik çağına gelmiş ise muvazzaf askerlik hizmetini yapmış yahut ertelenmiş veya yedek sınıfa geçirilmiş olmak,

5. (Devlet Memurları Kanunu'nun) 53 üncü madde hükümleri saklı kalmak kaydı ile görevini devamlı yapmasına engel olabilecek... akıl hastalığı... bulunmamak.

2.4. İzleme Kurullarına Seçilemeyecek Olanlar

İzleme kurullarına aşağıda belirtilen kişiler başkan ve üye seçilemezler:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili ihale, alım, satım ve benzeri hukukî ilişkilere taraf olanlar.
2. Görev yapacakları ceza infaz kurumları veya tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulardan birisinin işlediği suçtan kendileri veya ikinci derece dâhil hısımları zarar görenler.
3. Görev yapacakları ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutuklulardan biri ile aralarında evlilik, vesayet veya ikinci derece de dâhil hısımlık ilişkisi bulunanlar.

2.5. İzleme Kurulu Üyelerinin Seçimi

İzleme kurullarının üyeleri, İzleme Kurulları Kanunu'nun 3 ve 4 üncü maddelerinde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden re'sen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülkî âmirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvurular arasından adlî yargı adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler.

Üye adaylarının doğrudan başvurularını sağlamak amacıyla adliye divanhanesi, yerel gazeteler ve benzeri mutad vasıtalarla ilân yapılabilir. İlânın şeklini adalet komisyonu belirler.

Adalet komisyonu, üye adaylarının gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadıklarına ilişkin her türlü araştırmayı yapar, bilgi ve belgeyi toplar. Üye adayları, adalet komisyonunun belirlediği süre içinde istenilen bilgi ve belgeleri komisyona vermekle yükümlü olup, süresi içinde vermeyenler başvurudan vazgeçmiş sayılırlar.

2.6. İzleme Kurulu Üyelerinin Ant İçmeleri

İzleme kurulu üyeleri göreve başlamadan önce adli yargı adalet komisyonunun önünde aşağıdaki şekilde ant içerler. “Üstlendiğim görevi Anayasa ve kanunlar gereğince tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlıkla yürüteceğime namusum ve şerefim üzerine ant içerim.” Ant içme tutanağı ile başvuru sırasında verilen bilgi ve belgeler her üyenin dosyasında saklanır.

2.7. İzleme Kurullarının Yükümlülükleri

İzleme kurulu başkan ve üyeleri, ziyaret ve çalışmalarında kurumun güvenliğine ve hizmetlerin aksamamasına, kurum personeli ve hükümlü ve tutuklularla görev sınırını aşacak şekilde konuşma ve tartışma ortamı yaratılmamasına dikkat ve özen göstermekle yükümlüdürler.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları, konunun özelliğine göre Adalet Bakanlığının veya ilgili Cumhuriyet başsavcılığının izni olmaksızın açıklayamazlar.

3. İZLEME KURULU İLE BAŞKAN VE ÜYELERİNİN GÖREVLERİ

3.1. İzleme Kurulunun Görevleri

İzleme kurulunun başlıca görevleri şunlardır:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.
2. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah ile hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek.
3. İsyan, rehin alma gibi önemli bir olayın olması hâlinde, kuruma giderek olay sonuçlanıncaya kadar izlemek.
4. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir rapor düzenlemek, raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu olduğu takdirde infaz hâkimliğine göndermek.
5. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

3.2. İzleme Kurulu Başkanının Görevleri

İzleme kurulu başkanının başlıca görevleri şunlardır:

1. İzleme kurulunu idare ve temsil etmek.
2. İzleme Kurulları Kanunu'nun 6'ncı maddesi ile izleme kuruluna verilen görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak.

3. İzleme kurulu toplantılarının gündemini tespit etmek.
4. İzleme kurulu toplantılarına başkanlık etmek ve toplantıların gündeme göre yürütülmesini sağlamak.
5. İzleme kurulu karar ve raporlarını yetkili ve ilgili mercilere göndermek.
6. Büro hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak.
7. İzleme kurulu ile ilgili diğer işleri yapmak.

3.3. İzleme Kurulu Raportörünün Görevleri

İzleme kurulu raportörü, ziyaret ve çalışmalara ilişkin tutanakları tutmak ve raporları düzenlemekle görevlidir.

Tutanak ve raporlar, izleme kurulunun yaptığı ziyaret ve çalışmaya katılan üyeler tarafından imzalanır.

3.4. İzleme Kurulu Bürosunun Görevleri

İzleme kurulu bürosunun başlıca görevleri şunlardır:

1. İzleme Kurulu toplantılarından önce gerekli hazırlıkları yapmak.
2. Toplantı gündemini, yerini ve saatini toplantıdan en az bir hafta önce izleme kurulu üyelerine bildirmek.
3. İzleme kurulunun dosyalama, evrak ve arşiv hizmetlerini yürütmek.
4. Büro hizmetlerinde tutulacak defter ve dosyaları tutmak.
5. İzleme kurulunun yaptığı ziyaret ve çalışmalara ilişkin tutanakların başkan ve üyeler tarafından imzalanmasını sağlamak.

6. İlgili kurum ve kuruluşlarla yazışmaları yürütmek.
7. İzleme Kurulu başkan ve raportörünün vereceği diğer işleri yapmak.

3.5. İzleme Kurullarınca Tutulacak Defter ve Kayıtlar

İzleme kurulunun büro hizmetlerinde aşağıdaki defter ve dosyalar tutulur.

1. Gelen ve giden evrak defteri,
2. Karar defteri,
3. Ziyaret defteri,
4. Muhabere dosyası,
5. Rapor dosyası,
6. Mevzuat dosyası.

Defterler Bakanlıkça bastırılır ve dağıtılır, adalet komisyonu başkanı tarafından onaylanarak kullanılır. Bilgisayar kullanılarak kayıt tutulduğu takdirde bu kayıtlar manyetik ortamda saklanır.

4. İZLEME KURULLARININ ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ

4.1. Usuller

Her izleme kurulu, kendisini seçen adli yargı adalet komisyonu başkanının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az üç ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde resen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.

Başkanın bulunmadığı hallerde, başkanlık görevini başkan yardımcısı yerine getirir.

İzleme kurulu, asıl üyelerin salt çoğunluğu(en az üç kişi) ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması hâlinde kıdem sırasına göre yedek üyeler toplantıya katılır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu(en az iki kişi) ile kabul edilir.

Çalışmalar yürütülürken, ceza infaz kurumu veya tutukevinin güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

İzleme kurulu, ilgili olduğu ceza infaz kurumu veya tutukevini en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılanların sayısı üçüncü fıkrada öngörülen toplantı yeter sayısından (en az üç kişi) az olamaz.

Ziyaretler, ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Ziyaretler için gereken ulaşım aracı olanaklar ölçüsünde Cumhuriyet başsavcılığınca sağlanır. Ziyaretlerde izleme kurulu üyelerinin güvenliklerinin sağlanması için Cumhuriyet başsavcılığınca gerekli tedbirler alınır.

Kurum idaresi, izleme kurulunun ziyaret ve çalışmalarında gerekli yardım ve kolaylığı sağlar. İzleme kurulu, görev alanına giren konularla ilgili olmak kaydıyla, hükümlü ve tutuklular için kurumda tutulan her türlü defter ve belgeyi inceleyebilir. Yazılı istemleri hâlinde bunların bir örneği izleme kuruluna verilir.

İzleme kurulları, Kanunun 6'ncı maddesinde gösterilen görev ve yükümlülükleri yerine getirir.

4.2. İzleme Kurulu Üyelerinin Ceza İnfaz Kurumunun Girişinde Aranması

İzleme kurulu başkan ve üyeleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 86'ncı maddesi uyarınca, ceza infaz kurumlarına girişlerinde duyarlı kapıdan geçmek zorundadırlar. Üstleri metal detektörle aranır, eşyaları x-ray cihazı veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirilir. Ancak bu kişilerin üstleri ağır cezayı gerektiren suçüstü hâlleri dışında elle aranamaz. Duyarlı kapı cihazının ikazının sürmesi hâlinde elle aramayı kabul ettikleri takdirde kuruma girebilirler.

4.3. İzleme Kurulu Üyeliğinin Sona Ermesi

Aşağıdaki hâllerde izleme kurulu üyelerinin görevine adlî yargı adalet komisyonunca son verilir;

- a. İzleme kurulu üyeliğine seçilme şartlarını sonradan kaybetmek,
- b. İzinsiz veya haklı bir mazereti olmaksızın bir yıl içinde iki toplantıya katılmamak,
- c. Hastalık veya diğer bir nedenle görevini yapmakta acze düşmek,
- d. İzleme kurulu üyeliğiyle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak.

Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.

Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

4.4. İzleme Kurulu Üyelerine Karşı İşlenen Suçlar ve Kurul Üyelerinin Cezaî Sorumluluğu

İzleme kurulunun görevi ile ilgili olarak kurul üyelerine karşı işlenen suçlar hakkında Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara, kurul üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında Devlet memurlarının işledikleri suçlara ilişkin hükümler uygulanır.

İzleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma izni, adlî yargı adalet komisyonu başkanınca verilir.

4.5. Hükümlü ve Tutukluların İzleme Kuruluna Başvurmaları

Hükümlü ve tutuklular, izleme kuruluna yazılı veya sözlü olarak başvurabilirler. Başvuru, izleme kurulunun ceza infaz kurumunu ziyareti sırasında olabileceği gibi hükümlü ve tutukluların izleme kurulu başkanlığına hitaben gönderecekleri veya ceza infaz kurumlarında bulunan şikâyet kutularına bırakabilecekleri mektup aracılığı ile de olabilir.

İzleme kuruluna yapılan sözlü başvuru tutanağa geçirilir, başvuran kimse ile hazır bulunan kurul üyeleri tarafından imzalanır.

Her başvuru ile ilgili bir dosya açılmalıdır. Bu dosyada, başvurunun alındığı tarih, başvuruyu yapan hükümlü veya tutuklunun kimliği, başvurunun konusu, yapılan işlem ve toplanan belgeler ile verilen cevap yer almalıdır. Bütün başvurular gizli tutulmalıdır.

Başvuru konusunun izleme kurulunun görev alanına girmesi hâlinde, gerekli araştırma yapılarak sorun mahallinde çözülebiliyorsa çözülmeli, çözülemediği takdirde raporda yer verilmelidir.

Başvuru konusunun izleme kurulunun görev alanına girmemesi hâlinde, evrakı ilgili mercie gönderilmeli ve bu durum başvuruda bulunan hükümlü ve tutukluya bildirilmelidir.

4.6. İzleme Kurulu Üyelerinin Malî Hakları

İzleme kurulu başkan ve üyelerine, her toplantı için 2000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur ücreti ödenir. Ancak, bir ayda en çok iki toplantı için ödeme yapılabilir. Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen gösterge rakamını iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

İzleme kurulu üyelerine ayrıca, 10.2.1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre birinci derece Devlet memurlarına ödenen miktarda harcırah ödenir.

İzleme kurullarının görevleriyle ilgili her türlü harcamaları, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır.

İzleme kurulu üyelerinin toplantıları için ödenecek huzur ücreti ve harcırahlara ilişkin işlemler, görev yaptıkları yer adliyesinin mutemetliğince yürütülür.

4.7. İzleme Kurulu Üyelerine Verilecek Hazırlayıcı Eğitim ve Mevzuat

İzleme kurulu üyelerine göreve başlamalarından itibaren üç ay içinde, adalet komisyonunca belirlenecek tarihte ve saatlerde, komisyon başkan ve üyeleri ile görevlendirecekleri kişiler tarafından aşağıdaki konularda, 12 saatten az olmamak üzere, göreve hazırlayıcı eğitim verilir. Eğitim konuları şunlardır:

- a. Ceza hukukunun genel ilkeleri,
- b. İnfaz hukukunun genel ilkeleri,
- c. Yargı ve infaz kurumları teşkilâtı,
- d. İnfaz kurumları mevzuatı (kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgeler),

e. İnfaz kurumlarına ilişkin uluslararası kurallar,

f. İnsan hakları.

Eğitim konularına ilişkin mevzuat ve ders notları Bakanlıkça hazırlanarak adalet komisyonlarına g3nderilir. Ders saatlerinin dağılımları adalet komisyonunca belirlenir.

Bir 3yenin g3revinin herhangi bir sebeple sona ermesi 3zerine, yeni se3ilen 3yeye verilecek hazırlayıcı eğitimde de yukarıdaki h3k3mler uygulanır.

4.8. İzleme Kurullarının Toplantıları

Bakanlıkça gerekli g3r3ld3đ3nde veya izleme kurullarından gelen istem 3zerine, Ankara'da veya belirli b3lgelerde izleme kurulları başkan ve 3yeleri ile Bakanlık yetkililerinin de katılımıyla sempozyum, konferans, seminer ve benzeri toplantılar d3zenlenebilir.

4.9. İzleme Kurulu 3yelerinin Sağlık Raporları, Mazeretleri ve İzinleri

İzleme kurulu başkan ve 3yelerinin toplantılara, ziyaretlere ve 3alışmalara katılamamasını gerektiren sağlık raporları ile 3eşitli nedenlerle ortaya 3ıkabilecek mazeretleri, yazılı olarak adalet komisyonu başkanına bildirilir. Mazeretler, adalet komisyonu tarafından değerlendirilir.

İzleme kurulu başkanına adalet komisyonu başkanı, kurul 3yelerine kurul başkanı tarafından izin verilir.

İzin ve sağlık raporları adalet komisyonu başkanlığına bildirilir.

5. İZLEME KURULLARININ İNCELEYECEĞİ HUSUSLAR

5.1. İnfaz Uygulamaları Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları, infaz uygulamaları kapsamında:

- Hükümlülerin müşahede (gözlem ve sınıflandırma) koşullarını,
- Ceza infaz kurumuna konulan hükümlülerin kimlikleri, işledikleri suç, cezalarının nev'i ve süresi, mahkûmiyet ilâmının tarih ve numarası ve cezanın infazına başlanılan günün hükümlü defterine kayıt edilip edilmediğini,
- Tutuklular için ayrı bir defter tutulup tutulmadığını,
- Ceza infaz kurumunun fizikî yapısı dikkate alınarak, kuruma gelen her hükümlünün önce geçici koğuşa alınıp alınmadığını,
- Hükümlünün beraberinde getirmiş olduğu eşya ve elbiselerin paket yapılarak ambar memuruna veya ceza infaz kurumunun kadro durumuna göre görevli memura teslim edilmesi, ambar memurunun, ikisi zımbalı, biri sabit olmak üzere, her paket için üç yapraklı bir makbuz defterine hükümlünün eşyasının sayı ve nevilerini kaydederek imzalaması, zımbalı sayfalardan birinin hükümlüye makbuz olarak verilmesi, diğerinin eşya paketi üzerine iliştirilmesi işlemlerinin yapılıp yapılmadığını,
- Hükümlülerin beraberinde getirdikleri kıymetli eşyanın kurum müdürü önünde küçük bir torbaya konulması, torbanın ağzı bağlandıktan sonra kırmızı mumla düğümün kapatılması ve üzerine yapıştırılan kağıda hükümlüye imza atırılması sonra torbanın kurum kasasına konması, hükümlüye torbanın içindeki eşyayı gösteren ve kurum müdürü ve ambar memuru tarafından imzalanan bir makbuz verilmesi işlemlerinin yapılıp yapılmadığını,

■ Hükümlü ve tutukluların yanlarında getirdikleri ya da adlarına gelen paraların Bakanlıkça saptanan haftalık ihtiyaçlarından fazlasının millî bir bankada bunlar için açılan, tek bir carî hesaba yatırılması, bu paraların kurumun emanet memuru ya da görevlendirilen memur tarafından tutulacak özel bir deftere yazılıp yazılmadığını,

■ Hükümlü ve tutukluların kuruma yerleştirilmelerini,

■ Hükümlü ve tutukluların mektup, telefon ve ziyaret suretiyle dışarı ile olan ilişkilerini,

■ Uygulanan disiplin tedbir ve cezaları ile bunların infaz şeklini,

■ Reşit olup bir yıl ve daha fazla süreli hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkûm olan hükümlünün dosyasında vesayet kararının bulunup bulunmadığını,

■ Kurumun fizikî yapısı, kapasite ve mevcudu, hükümlü ve tutukluların suçları, konumları ve özellikleri dikkate alınarak ayrı koğuş ve odalarda barındırılıp barındırılmadıkları,

■ Özellikle cezanın infazının insan onuruna yakışır şekilde yapılıp yapılmadığı ve hiçbir hükümlü veya tutukluya kötü muamelede bulunulup bulunulmadığı,

gibi konular incelenmelidir.

5.2. İslah (eğitim ve iyileştirme) Çalışmaları Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları, ıslah (eğitim ve iyileştirme) çalışmaları kapsamında:

■ Geçici koğuşta bulunan hükümlülerin okuma, yazma ve öğrenim düzeyinin kurum öğretmenince, öğretmen yoksa idarece belirlenip belirlenmediği,

■ Okuma-yazma bilmeyen ve ilköğretim diploması bulunmayan 65 yaş altı, sağlık durumu elverişli, hükümlü-tutuklular için temel eğitim (I. ve II. kademe) kursları açılması, bu eğitimin kurumda okuma yazma bilmeyen ve ilköğretim diploması bulunmayan hükümlü ve tutuklu kalmayınca kadar sürdürülmesi ilkesine uyulup uyulmadığı,

■ Adalet Bakanlığı ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan 21/02/2000 tarihli Protokol hükümleri uyarınca, kadrolu öğretmeni bulunmayan il ve ilçe ceza ve tutukevlerinde okuma-yazma bilmeyen ve ilköğretim diploması bulunmayan hükümlü ve tutuklular için sayılarına bakılmaksızın (10 kişiden az olsa bile), bu kursları açmak üzere Millî eğitim müdürlükleri ile işbirliği yapıp yapılmadığı,

■ Hükümlü ve tutukluların verimli ve üretken bireyler olarak toplum yaşamına uyumlarını sağlamak ve tahliyelerinden sonra gelir getirecek bir meslek edinmelerine yardımcı olmak amacıyla, infaz kurumunda; halk eğitimi ve el sanatları kurslarından uygun olanların, her dönemde (ilçe ceza infaz kurumlarında 6 aylık, illerde bulunan ceza infaz kurumlarında ise 3 aylık dönemlerde) en az iki çeşit iş ve meslek eğitimi kursu açılarak, hükümlü ve tutukluların söz konusu kurslardan en az birine katılımının sağlanıp sağlanmadığı,

■ Kursların, halk eğitim müdürlükleri, üniversiteler, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları, meslek federasyonları gibi kamu ve özel sektör kuruluşları ile işbirliği yapılarak açılıp açılmadığı,

■ İş ve meslek eğitimi kurslarında, kurs öğretmenin halk eğitim müdürlüğüne temin edilemediği takdirde “usta öğretici” olarak serbest meslek sahiplerinden, kamu ve özel sektördeki kuruluş ve kişilerden yararlanılıp yararlanılmadığı,

■ Ceza infaz kurumu yönetimi veya Cumhuriyet başsavcılığı tarafından, ağır ceza merkezinde bulunan her ceza infaz kurumunda, kütüphane için ayrı, uygun ve yeterli bir oda ya da bölümün ayrılarak kütüphane

kurulup kurulmadığı, ağır ceza merkezi dışındaki küçük ceza infaz kurumlarında ise kitaplık kurulup kurulmadığı,

■ Hükümlü ve tutukluların boş zamanlarında ceza infaz kurumu kütüphane ve kitaplıklarından mümkün olduğunca faydalanmaları için gerekli düzenlemelerin yapılıp yapılmadığı,

■ Kurum kütüphane ve kitaplıklarını zenginleştirmek için ceza infaz kurumu yönetimince kitap bağış kampanyası açılarak, kampanyadan elde edilen kitap, dergi ve gazete gibi basılı eserlerin, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesine göre kuruma alınıp alınmadığı,

■ Sosyo-kültürel çalışmaların, rehabilitasyon açısından hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonu açısından taşıdığı önem dikkate alınarak kurumların, tesis, bina, personel gibi olanaklarının el verdiği ölçüde, bu tür çalışmalara ağırlık verilip verilmediği, sosyal ve kültürel faaliyetler kapsamında panel, münazara, seminer, tören ve anma günleri gibi etkinliklerin kurum içindeki tüm hükümlü ve tutuklulardan istekli olanların katılımı ile düzenlenip düzenlenmediği,

gibi konular incelenmelidir.

5.3. Sağlık Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları, sağlık hizmetleri kapsamında:

■ Kurum doktorunun, kurumda çıkan hastalıkların çeşidi ve hastalananların sayısı, hastalıkların önüne geçmek için uygun gördüğü tedbirler ile iaşenin kalitesi, miktarı ve dağıtım şekli, hükümlü ve tutuklular ile personelin temizliği ve elbiseleri ile yatak takımları, kurumun su tesisatı, ısıtma, aydınlatma ve havalandırma tesislerinin sağlık şartlarına elverişli bir şekilde işleyip işlemediği, beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin sağlık koşullarına uygun bir şekilde yürütülüp yürütülmediği konularını inceleyerek, her ay sonunda hazırlayacağı raporu kurum amirine verip vermediği,

- Kurum tarafından satın alınan bütün gıda maddelerinin muayene edilerek, kabul veya reddine ilişkin tutanak düzenlenip düzenlenmediği,
- Kurum tabibinin en az on beş günde bir defa doktorun, kurumu tamamıyla gezerek sağlık durumuna ve lüzumu hâlinde alınması gereken tedbirlere ilişkin düşüncesini raporla kurum amirine bildirip bildirmediği,
- Geçici koğuştta bulunan hükümlülerin, tabip tarafından ilk muayenesinin yapıldıktan ve muayene sonucunun sağlık fişine işlenmesinden sonra koğuştlara gönderilmesinden önce banyo yapma imkânının sağlanıp sağlanmadığı,
- İaşenin, “Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği” hükümlerine uygun olarak sağlanıp sağlanmadığı,
- Tabip ve dış tabibi kadrosu bulunmayan ve tam teşkilâtı bulunmayan ağır ceza merkezi dışındaki ilçe kapalı ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların muayene ve tedavilerini yapmak, ayrıca gözlem ve sınıflandırma dosyalarındaki sağlık fişini doldurmak amacıyla o yer Cumhuriyet başsavcısının talebi ile mülkî amir tarafından, sağlık kuruluşlarında görevli tabip veya dış tabiplerinden biri veya bir kaçının haftada iki gün olmak üzere ceza infaz kurumunda görevlendirilip görevlendirilmediği,
- Sosyal güvencesi olmayan hükümlü ve tutukluların, sağlık kurumlarındaki muayene, tetkik, kontrol ve tedavi bedellerinin Sağlık Bakanlığı, ilâç bedellerinin ise Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanıp karşılanmadığı,

gibi konular incelenmelidir.

5.4. Yaşam Şartları Konusunda İncelemeleri

İzleme kurulları, yaşam şartları kapsamında:

- Hükümlü ve tutukluların, genel hijyenin gerektirdiği aralıklarla mevsime ve bölgenin coğrafi koşullarına göre uygun bir ısıda banyo ve duş alma ihtiyacının karşılanıp karşılanmadığı,
 - Çamaşırlarını yıkamalarına imkân sağlanıp sağlanmadığı,
 - Saç tıraşlarının yaptırılıp yaptırılmadığı,
 - Tuvalet, banyo ve mutfağın temizlik ve hijyeninin sağlanıp sağlanmadığı,
 - Yatak ve yatak takımlarının yıkanıp yıkanmadığı,
 - Her hükümlü ve tutukluya sağlıklı olarak yaşamını sürdürmesi için gerekli miktar ve kalitede yiyecek verilip verilmediği,
- gibi konular incelenmelidir.

5.5. İç Güvenlik Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları, iç güvenlik hizmetleri kapsamında:

- Hükümlü ve tutuklunun üzerinde bulunan kimliğine ilişkin belgelerin alınarak dosyasına konulup konulmadığı,
- Ceza infaz kurumunda görevli tüm personelin yaka kartlarını takmasının sağlanıp sağlanmadığı,
- Avukat ve ziyaretçilerin ziyaret kartını takıp takmadığı,
- Koşuşlarda, hükümlü ve tutukluların fotoğraflı yatma plânlarının bulunup bulunmadığı,
- Sayımların ve aramaların düzenli olarak yapılıp yapılmadığı,
- Ceza infaz kurumunun giriş kapısında ziyaret günlerini gösteren tabelâ veya çizelgenin asılıp asılmadığı,

- Ziyaretçiler ve avukatlar için ayrı ziyaret defterleri tutulup tutulmadığı,
- Mevzuat gereğince hükümlü ve tutukluların hakları ve uymaları gereken kuralları gösteren bilgilerin verilip verilmediği,
- Resmî kıyafet giymesi gereken infaz ve koruma baş memur ve memurlarının görevleri sırasında resmî kıyafetlerini giyip giymedikleri,
- Hükümlü ve tutukluların “Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmelik” hükümlerine göre oda ve koşullarda bulundurulabilecek eşya dışında malzeme bulundurulup bulundurulmadığı,

gibi konular incelenmelidir.

5.6. Sevk ve Nakil Hizmetleri Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları sevk ve nakil hizmetleri kapsamında:

- Hükümlü ve tutukluların ne şekilde ve hangi koşullarda sevk ve nakillerinin sağlandığı, nakil araçlarının asgarî koşulları taşıyıp taşımadığı,
- Adliye ve sağlık kurumlarındaki mahkûm koşullarının koşullarının uygun olup olmadığı,

gibi konular incelenmelidir.

5.7. Fizikî Yapıya İlişkin İncelemeleri

İzleme kurulları, kurumun işlevini gereği gibi yerine getirmesini veya sunulan hizmetin kalitesini olumsuz yönde etkileyen fizikî yapıya ilişkin eksiklik ve aksaklıkları inceleyerek çözülemediği takdirde raporunda yer vermelidir. Ancak, öneride bulunulurken Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün ilgili döneme ait “Yatırım Plânı” da göz önünde bulundurulmalıdır. Kapatılması öngörülen kurumlara, acil ve

zorunlu olmayan, büyük ölçekli ödenek gerektiren yatırım taleplerinde bulunulmamalıdır.

5.8. Personel Konusundaki İncelemeleri

İzleme kurulları, kurum personelinin çalışma koşullarının zorlukları ile sorunlarının sivil topluma aktarılmasında köprü görevi görerek, personelin verimliliğinin, moral ve motivasyonunun yükseltilmesi için kurum ziyaretlerinde sadece hükümlü ve tutukluların sorunları ile değil, personelin de sorunlarıyla yakından ilgilenmelidirler.

5.9. Hükümlü ve Tutuklular ile Yapılan Görüşmelere İlişkin İlkeler

İzleme kurulları, yukarıda belirtilen konularla sınırlı kalmaksızın hükümlü ve tutuklularla sorunları ve talepleri konusunda güvene dayanan yapıcı bir diyalog geliştirmeli, hükümlü ve tutukluları, psikolojik ve moral yönden desteklemelidirler.

İzleme kurulu, hükümlü ve tutuklularla yalnız görüşebileceği gibi; kurul istediği takdirde kurum görevlileri de görüşmelerde hazır bulunabilir.

İzleme kurulu, hükümlü ve tutukluları dinledikten sonra, iddia konusu olaylar hakkında cezaevi idaresi ve Cumhuriyet başsavcılığın- dan bilgi alabilir, ayrıca konu ile ilgili belgeleri inceleyebilir. Hükümlü ve tutukluların iddiaları, doğruluğu araştırılmadan öneri olarak yazıl- mamalıdır.

Sonuç olarak; iddialar ve yapılan değerlendirmeler ile ceza infaz kurumu için getirilen öneriler ayrı ayrı yazılmalıdır. Getirilen öneriler, yorum gerektirmeyecek şekilde açık ve somut olmalı, mevzuata aykırı bulunmamalıdır.

El Kitabı'nın sonunda bu sistematığe uygun bir rapor örneği verilmiştir.

6. RAPORLAR

İzleme kurulu, belirlediği eksiklikleri öncelikle ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, cezaevi idaresi, kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetim, sivil toplum örgütleri ile gidermeye çalışmalı, tamamlanan eksikliklerin ne olduğu, nasıl giderildiği raporda açıklanmalı, giderilemeyen eksiklikleri öneri şeklinde belirtmelidir.

İzleme kurulu, kurumla ilgili tespitlerini ve aldığı bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir defa olmak üzere, düşünce ve önerilerini de içeren bir rapor düzenlemelidir. Raporun birer örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu olduğu takdirde infaz hâkimliğine göndermektedirler.

Raporlar hazırlanırken, iddialar ve buna ilişkin değerlendirmeler ile ceza infaz kurumuna ilişkin getirilen öneriler ayrı ayrı yazılmalıdır. Mevzuatta değişiklik yapılması talebini içeren öneriler, hiçbir tereddüt oluşturmeyecek şekilde açık ve net ifadelerle ortaya konulmalıdır.

İzleme kurulları tarafından düzenlenen raporlar, ara dönem raporları ve yıllık raporlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

6.1. Ara Dönem Raporları

Ara dönem raporları en az dört ayda bir olmak üzere düzenlenmelidir. Ara dönem raporlarının başlığı izleme kurulunun adını taşımalıdır. Örneğin, Ankara Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu Birinci Ara Dönem Raporu. Ara dönem raporunda ziyaret edilen cezaevi, ziyaret tarihi, daha önce bu cezaevine yapılan ziyaret tarihleri, ziyarette bulunan izleme kurulu başkan ve üyelerinin isim ve soy isimleri ile rapor tarihi yazılmalıdır.

Bu bilgilerden sonra ceza infaz kurumunun genel durumu incelenmelidir. Genel duruma sadece yıllık rapor ile ilk ara dönem raporunda yer verilmeli, sonraki ara dönem raporlarında değişiklik olmadığı takdirde yer verilmemelidir. Bu kısımda bina ve yerleşim durumu kısaca yazılmalı, cezaevinin kaç yılında açıldığı, şehir merkezine uzaklığı, kapasitesi, hükümlü ve tutuklu mevcudu, su ve elektriğinin nasıl sağlandığı, ısıtmasının nasıl yapıldığı, çevre aydınlatmasının olup olmadığı, muhafaza ve yangından korunma tedbirlerinin neler olduğu, nöbetçi kulübe ve/veya kule sayısı vb. konular açıklanmalıdır. Ayrıca cezaevinde çalışanların görevleri ve sayıları ile araç durumu da bu kısma yazılmalıdır.

İzleme kurulları raporunda, kurumun fizikî yapısına, ıslah çalışmalarına, iç güvenlik hizmetlerine, infaz uygulamalarına, sağlık hizmetlerine, sevk ve nakil hizmetlerine, yaşam şartlarına ve personele ilişkin önerilere ayrı başlıklar altında yer verilmelidir.

Bu konular; 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük, Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünce çıkarılan yönetmelikler, yönergeler ve genelgeler ile ceza infaz hizmetleri ile ilgili olarak çeşitli bakanlık, kamu kurumları ve özel kuruluşlarla yapılan Protokoller çerçevesinde incelenmelidir. Yapılan incelemeler sonunda herhangi bir eksiklik bulunmadığında ayrıntıya girilmeden, eksiklik olmadığının belirtilmesi ile yetinilmelidir.

6.2. Yıllık Raporlar

Yıllık rapor, bir yıl içinde yapılan bütün ziyaretlerin sonuçlarının değerlendirilmesidir. Ceza infaz kurumunun kaç kez ziyaret edildiği, hangi önerilerin yapıldığı, yerine getirilen ve getirilemeyen önerilerin neler olduğu, izleme kurullarına başvuran hükümlü ve tutukluların sayıları ile hangi konularda başvurdukları ve bu başvuruların nasıl sonuçlandığı, izleme kurullarının gönüllü kişi, sivil toplum ve kamu

kuruluşlarının yardımlarıyla ceza infaz kurumuna yaptıkları katkıların neler olduğu, bu kurulların hangi konularda infaz hâkimliğine ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına başvurdukları ve sonuçlarının ne olduğu belirtilmelidir.

7. İZLEME KURULLARI RAPORLARININ ADALET BAKANLIĞINCA DEĞERLENDİRİLMESİ

İzleme kurullarının raporları, Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne değerlendirilmektedir.

Bu değerlendirmeler, sadece bu işle görevlendirilen bir şube (Kısım-21) tarafından takip edilmektedir. Gelen raporlar, bilgisayara her izleme kurulu ve ceza infaz kurumu için ayrı ayrı işlenmekte, sonra raporda belirtilen ve mevzuata uygun olan önerilerin yerine getirilmesi amacıyla ilgili Cumhuriyet başsavcılığı ve Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimleri ile yazışmalar yapılmaktadır.

İzleme kurulları tarafından getirilen önerilerden mevzuata uygun olanlar, bütçe ve kadro olanakları çerçevesinde en kısa zamanda yerine getirilmektedir.

Yazışması tamamlanan raporlar, her izleme kurulu için tutulan dosyalarda arşivlenmektedir.

7.2. Raporları Değerlendirme Süreci ve Yapılan İşlemler

Gelen raporlar, izleme kurulu başkanlıklarına ve ilgili olduğu ceza infaz kurumuna göre tasnif edildikten sonra raporlardaki öneriler incelenerek Cumhuriyet başsavcılıklarınca yerine getirilmesi gerekenler ilgili Cumhuriyet başsavcılıklarına gönderilmektedir. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nü ilgilendiren öneriler, ilgili birime veya İşyurtları Kurumu Daire Başkanlığına iletilmektedir. Raporlarda belirtilen öneriler

mevzuat çerçevesinde değerlendirilerek, kötü muamele iddiaları, hastalık, güvenlik ve eğitim ile ilgili olanlar öncelikle ve ivedilikle ele alınıp sonuçlandırılmaktadır.

Fizikî eksiklikler, demirbaş alımları ve ödenekler ile ilgili öneriler, bütçe imkânları, personel talepleri de kadro ve mevcut personel sayısı çerçevesinde karşılanmaya çalışılmaktadır. İlgili birimlere gönderilen yazılar ile gelen cevaplar veri tabanına ayrı ayrı kaydedilerek yazışmalar tamamlanmakta ve arşivlenmektedir.

Böylece, hangi izleme kurulunun, hangi tarihlerde, hangi ceza infaz kurumunu kaç kez ziyaret ettiği, ne tür önerilerde bulunduğu, bu öneriler sonucu kurumda meydana gelen iyileşme ve gelişmeler sürekli olarak izlenebilmektedir.

7.3. Yıllık Değerlendirme Raporları

Adalet Bakanlığı, ceza infaz kurumlarının güvenliğine ilişkin hususlar hariç, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilemeyen öneriler ile gerekçelerini bir raporla kamuoyuna açıklar. Bununla yönetim kalitesinin yükseltilmesi, saydamlığın artırılması, karşılaşılan sorunların kamuoyu ile paylaşılması amaçlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

CEZA İNFAZ KURUMLARININ ÇEŞİTLERİ

Ceza infaz kurumlarının çeşitleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfaz Hakkındaki Kanunun 8 ila 15 nci maddelerinde ve Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün 10 ila 17'nci maddelerinde açıklanmıştır.

1- Kapalı ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.

Değişik tipleri mevcut olan bu tür ceza infaz kurumlarının kapasiteleri de farklıdır. Kapasitelerine göre revir, müstakil mutfak, bulaşık ve çamaşırhane, soğuk hava deposu, mescit, berber, özel ziyaretçi mahalli, hamam ve iş atölyeleri bulunmaktadır. Bugün için faal olan ve kullanılan herhangi bir tip proje üzerine inşa edilmeyen il ceza infaz kurumu sayısı 23 adettir. Binalar kaloriferli olup kadın ve çocuk hükümlüler ile jandarmanın da kurumda ayrı bir bölümü mevcuttur.

1.1. A Tipi ceza infaz kurumu: 1950 ve 1970'li yıllarda inşa edilmiş ilçe tipi cezaevleridir. 4 adet koğuşu, banyosu, mutfağı ve kütüphanesi ile konferans salonu da mevcuttur. Kadın ve çocuk hükümlü ve tutuklular için ayrı bölümleri bulunan bu cezaevleri 24 kişi kapasitelidir, ancak gerektiğinde 30 kişiyi de barındırabilir. Ülkemizde bugün için faal olarak kullanılan 21 adet A tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.2. A1 Tipi ceza infaz kurumu: Bu cezaevleri de yapım olarak 1950 ve 1970'li yıllarda yapılmış bulunan ilçe tipi cezaevleridir. 4 adet koğuşu, 2 adet hücre ve her koğuşunun yanında gerektiğinde mutfak olarak kullanılabilir mahalleri vardır. Yine A tipinde olduğu gibi bu tiplerde de kütüphane ve konferans salonu ile kadın ve çocuklar için ayrı bölümler bulunmaktadır. A1 tipi cezaevleri normalde 24 kişilik olup, gerektiğinde ise 40 kişiyi barındırabilir. Bugün için ise faal olarak kullanılan 16 adet A1 tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.3. A2 Tipi ceza infaz kurumu: Bu tip cezaevleri de ilçe tipi olup ve 1950 ila 1960'lı yıllarda inşa edilmişlerdir. 5 koğuş ve 2 disiplin hücre bulunan A2 tipi cezaevlerinde kadın ve çocuklar için ayrı bölümler, konferans salonu ve kütüphaneler mevcuttur. Kapasiteleri 40 kişiliktir ve bugün için ise faal olarak kullanılan 17 adet A2 tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.4. A3 Tipi ceza infaz kurumu: Yine ilçe tipi olarak 1950 ve 1960'lı yıllarda inşa edilmiş bu tip cezaevlerinde de diğer A tipi cezaevlerinden farklı olarak 6 koğuş bulunmaktadır. Bu modellerde de kadın ve çocuklar için özel bölüm ile konferans salonu ve kütüphane mevcuttur. Kapasitesi 60 kişiliktir. Bugün için faal olarak kullanılan 30 adet A3 tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.5. B Tipi ceza infaz kurumu: 7 koğuş ve 2 disiplin hücre bulunan bu tip cezaevlerinde de A tiplerinde olduğu gibi kadın ve çocuk hükümlüler için ayrı bölümler mevcuttur. Banyo ve her koğuşun yanında gerektiğinde mutfak olarak kullanılabilir alan ve her koğuşun müstakil havalandırması mevcuttur. Bugün için ise faal olarak kullanılan 16 adet B tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.6. C Tipi ceza infaz kurumu: 8 koğuş ve 4 disiplin hücre bulunan bu tip cezaevlerinde de çocuk ve kadınlar için ayrı bölümler, kütüphane ve konferans salonu mevcuttur. Banyo ve her koğuşun yanında mutfak olarak kullanılabilir bir alan vardır. C tipi cezaevleri

projesine göre 164 kişi kapasiteli olmasına karşın gerektiğinde 300 kişiyi barındırabilecek kapasitededir. Bugün için ise faal olarak kullanılan 7 adet C tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.7. E Tipi ceza infaz kurumu: İki katlı olarak koğuş sistemine göre inşa edilmiş olan bu cezaevleri oda sistemine dđnüřtürüldükten sonra 2, 4, 6, 8 ve 10 kişilik odalar elde edilmiş olup, her odanın müstakil bir havalandırması mevcuttur. İlk kısmının üst katı idareye ait olup, alt katlar yemekhane, üst katlar ise yatakhane olarak kullanılmaktadır. 80 kişilik müşahede bölümü, tam teşkilatlı mutfak, soğuk hava deposu, çamaşır ve çamaşırhane, berber, hamam, özel ziyaret yerleri, mescit, konferans salonu ve iş atölyeleri bulunmaktadır. Son yıllarda müşahede kısımlarında tadilat yapılarak yeni küçük oda tipi koğuşlar da elde edilmiştir. E Tipi Cezaevlerinin normal kapasitesi 600 kişi olup lüzumu durumlarında ilave ranzalarla kapasitesi 1000'e kadar ulaşabilmektedir.

E Tipi cezaevlerinde çocuk ve kadınlar için de ayrı bölmeler, jandarma için de müstakil yer mevcuttur. Kurum kaloriferli olup, ana bina içerisinde üç adet lojmanı vardır. Bugün için ise faal olarak kullanılan 45 adet E tipi kapalı ceza infaz kurumu bulunmaktadır.

1.8. H Tipi ceza infaz kurumu: Oda sistemine göre inşa edilmiş bulunan kurum iki katlı olup iki bloktan meydana gelmektedir. 200 adet tek kişilik ve 100 adet üç kişilik bölmesi bulunmakta olup, müstakil yemekhane yerleri ile tam teşkilatlı mutfağı, soğuk hava deposu, berber, bulaşık ve çamaşırhanesi, özel ziyaretçi yerleri mescit ve konferans salonu ve hamamı bulunmaktadır. H tipi cezaevleri 500 kişi kapasiteli olup kalorifer ile ısıtılmaktadır. Bugün için faal olan H tipi cezaevi sayısı 5 adettir.

1.9. K1 Tipi ceza infaz kurumu: İlçe tipi cezaevi olup, 4 koğuş ve 2 disiplin hücresi bulunmaktadır. Kadın ve çocuk hükümlüler için ayrı bölmeleri, kütüphane ve konferans salonu da mevcuttur. Projesi 42 kişilik olan kurumda, 60 kişi barındırılabilir. Her koğuşun bir

havalandırma bahçesi bulunmakta olup, ayrıca banyo ve mutfağı da mevcuttur. Bu gün için ise faal olan ve kullanılan K1 tipi kapalı ceza infaz kurumu sayısı 83 adettir.

1.10. K2 Tipi ceza infaz kurumu: Yine ilçe tipi olan bu cezaevinde kapasite 60 kişilik olup ilave ranzalarla bu sayı 150 kişiye çıkarılabilmektedir. 6 koğuş ve 2 disiplin hücresi bulunan kurumda her koğuş için bir teneffüs mahalli ayrılmış olup, çocuk ve kadın hükümlüler ile jandarma için ayrı birer bölüm ve her koğuşun yanında banyo ve mutfak mevcuttur. Ayrıca kurumda konferans salonu ile kütüphane de bulunmaktadır. Bugün için ise faal olan ve kullanılan K2 tipi kapalı ceza infaz kurumu sayısı 24 adettir.

1.11. M Tipi ceza infaz kurumu: İki katlı olarak koğuş sistemine göre inşa edilmiş olan bina oda sistemine dönüştürülmüş 4, 6, 8, 10 kişilik odalar elde edilmiştir. Her odanın havalandırması bulunmaktadır. Bu tiplerde alt katlar yemekhane, üst kısımlar yatakhane olarak kullanılmaktadır. Kadınlar ve çocuklar için müstakil bölümler mevcuttur. Kurumda tam teşkilatlı mutfak, soğuk hava deposu özel ziyaretçi yeri, mescit, konferans salonu, hamamı, berber, bulaşık ve çamaşırhanesi ile iş atölyeleri mevcut olup ayrıca 6 disiplin hücresi bulunmakta ve bina kalorifer ile ısıtılmaktadır. Bugün için faal olan ve kullanılan M tipi ceza infaz kurumu sayısı 24 adettir.

1.12. L Tipi ceza infaz kurumları: Bu ceza infaz kurumları; büyük kentlerdeki eski ceza infaz kurumlarının yerlerine ya da kapasite yetersizliğine çözüm amacıyla inşa edilen uluslararası standartlara uygun, kapalı ceza infaz kurumlarıdır. Tutuklu ve hükümlülerin; barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme taleplerine cevap verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Bu faaliyetlere ilave olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı mekânlar da mevcuttur. L tipi ceza infaz kurumlarında, bireysel odalar 12.45 m², açık avlular 65.19 m², ortak yaşam ünitesi 56.59 m² olup 7 kişinin bir arada bulunduğu bir ünite toplam 208,93 m²'dir. Hükümlü ve tutuklu odalarında 100 x 125 cm boyutlarında ışık alan çift ve saydam camlı pencereler bulunmaktadır.

L tipi ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklular, ünitelerde bulunan bireysel odalarında kalmaktadır. Bu odaların kapıları gece belirli bir saatten sonra kapatılmakta gündüzleri ise açık tutulmaktadır. Hükümlü ve tutuklular gündüzleri 7 kişilik ortak yaşam alanında ve avluda bir araya gelebilmektedir.

7 kişilik 61 ünite, 3 kişilik 4 oda, 40 adet tek kişilik oda sistemine uygun olarak projelendirilen L tipi kapalı ceza infaz kurumları, koğuş sisteminden kaynaklanan güvenlik zafiyetlerini büyük ölçüde azaltmaktadır. Ceza infaz kurumunda, günlük hizmetlerin (sayım, hastane, ziyaret, duruşma, tahliye, görüş vb.) kayıt altına alındığı, personelin idari blok ile hükümlü ve tutuklu bloklarına geçişlerinin kontrol altında tutulduğu ve tüm sirkülasyonun organize edildiği bir ana kontrol merkezi ile altı lokal kontrol merkezi bulunmaktadır.

Kurumda, giriş-çıkışların kontrolü ve izinsiz girişleri engellemek üzere göz biyometrisi ile binaya tüm giriş-çıkışlarda elektronik arama amaçlı olarak kullanılan duyarlı kapı ve X-Ray cihazı bulunmaktadır. X-Ray cihazı ceza infaz kurumuna giren her türlü eşya ve erzakın X ışınları ile detayını almak üzere kurulmuş bir sistemdir. Sistem iki ayrı monitöre bağlı olarak çalışmakta, monitörler eşyanın detay ve içeriğini gösterme amaçlı kullanılmakta, şüphe duyulan nesnelere üzerinde yakın gösterim (zoom) yapılabilmektedir. Aramalarda ayrıca el detektörü de kullanılmaktadır.

Bu ceza infaz kurumlarında; kurum müdürü, ikinci müdürler, idare memuru, sayman ile yeterli sayıda doktor, diş hekim, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen, kâtip, sağlık memuru, infaz ve koruma baş memuru, teknisyen, infaz ve koruma memuru, hasta bakıcı, odacı, çamaşırcı, kaloriferci ve hizmetli görev yapmaktadır.

Her bölümün ortak yaşam alanında bir adet tv anten girişi, bir adet çok kanallı merkezî radyo, küçük bir mutfak (çay pişirme ve pişirilmeden yenebilen sebze meyveler ile bulaşıkların yıkanması için)

elektrikli ısıtıcı için bir adet priz, acil durumlarda personelin çağırılması için 1 adet ışıklı çağırma butonu bulunmaktadır.

1.13. T Tipi ceza infaz kurumları: Bu ceza infaz kurumları; büyük kentlerdeki eski ceza infaz kurumlarının yerlerine ya da kapasite yetersizliğine çözüm amacıyla inşa edilen veya edilecek olan uluslar arası standartlara uygun, kapalı ceza infaz kurumlarıdır. Tutuklu ve hükümlülerin barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme taleplerine cevap verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Bu faaliyetlere ilave olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı mekânlar da mevcuttur.

8 kişilik 72 oda, 3 kişilik 8 oda, 1 kişilik 16 odadan olmak üzere toplam 616 kişi kapasiteli olarak planlanmış olup, 3 ve 8 kişilik odalar dubleks olarak yapılmıştır. Tek kişilik odalar 12 m² olarak projelendirilmiştir. 3 kişilik odaların alt ve üst kat ortak yaşam ve yatak bölümleri 27'şer m²'dir. 8 kişilik odaların üst kat yatak bölümleri net 28 m², alt kat ortak yaşam bölümleri 32.5 m²'dir. 8 kişilik ünitelerde 35 m², 3 kişilik ünitelerde 30 m² havalandırma bahçeleri yer almıştır.

T tipi ceza infaz kurumunda hükümlü ve tutukluların sosyal ve kültürel alanları tanzim edilmiş, bu çerçevede net kullanım alanlarına sahip 494 m²'lik kapalı spor salonu, 251 m²'lik açık spor alanı, 226 m²'lik çok amaçlı gösteri salonu, ayrıca, aynı anda 450 kişinin açık görüş, 36 kişinin kapalı görüş yapacağı alanlarla birlikte, 32 kişilik avukat görüş mahalli bulunmaktadır.

Ceza infaz kurumunda eğitim ve iyileştirme faaliyetleri çerçevesinde iş atölyeleri, dershane ve kütüphaneler ile revir ve sağlık üniteleri de yer almaktadır.

Sekiz, üç ve tek kişilik oda sistemine uygun olarak projelendirilen T tipi kapalı ceza infaz kurumları, koğu sisteminden kaynaklanan güvenlik zafiyetlerini büyük ölçüde azaltmaktadır. Ceza

infaz kurumunda günlük hizmetlerin (sayım, hastane, ziyaret, duruşma, tahliye, görüş vb.) kayıt altına alınması ve personelin idari blok ile hükümlü ve tutuklu bloklarına geçişlerin kontrol edilebilmesi amacıyla planlanan ve tüm sirkülasyonun organize edildiği bir kontrol merkezi bulunmaktadır.

Kurumda, giriş-çıkışların kontrolü ve izinsiz girişleri engellemek üzere, göz biyometrisi ile binaya tüm giriş-çıkışlarda elektronik arama amaçlı olarak kullanılan duyarlı kapı ve X-Ray cihazı bulunmaktadır. X-Ray cihazı ceza infaz kurumuna giren her türlü eşya ve erzakın X ışınları ile detayını almak üzere kurulmuş bir sistemdir. Sistem iki ayrı monitöre bağlı olarak çalışmakta, monitörler eşyanın detay ve içeriğini gösterme amaçlı kullanılmakta, şüphe duyulan nesnelere üzerinde yakın gösterim (zoom) yapılabilmektedir.

Ceza infaz kurumunun dış güvenliği jandarma tarafından sağlanacaktır. Bu nedenle ceza infaz kurumunun ihata duvarı üzerinde jandarma nöbetçi kuleleri bulunmaktadır. Ceza infaz kurumu dış güvenliğinin sağlıklı yürütülmesi için çevre ışıklandırması yapılmıştır. Aramalarda ayrıca el detektörü de kullanılmaktadır.

T tipi kapalı ceza infaz kurumlarında görev yapacak yönetici ve hizmet personeli standartları önceden belirlenmiştir.

Bu ceza infaz kurumlarında; kurum müdürü, ikinci müdür, idare memuru, sayman ile yeterli sayıda doktor, diş hekimi, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen, kâtip, sağlık memuru, infaz ve koruma baş memuru, teknisyen, infaz ve koruma memuru, hasta bakıcı, odacı, çamaşırıcı, kaloriferci ve hizmetli görev yapmaktadır.

Her bölümün ortak yaşam alanında bir adet tv anten girişi, bir adet çok kanallı merkezî radyo, küçük bir mutfak (çay pişirme ve pişirilmeden yenebilen sebze meyveler ile bulaşıkların yıkanması için) elektrikli ısıtıcı için bir adet priz, acil durumlarda personelin çağırılması için 1 adet ışıklı çağırma butonu bulunmaktadır.

2- Yüksek güvenliklili kapalı ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanununun 9 uncu maddesine göre, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir. Bu kurumlarda Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında sayılan suçlardan mahkum olanlar barındırılmakla beraber, eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli hâlde bulunan ve özel gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekli olduğu saptananlar ile buldukları kurumlarda düzen ve disiplini bozanlar veya iyileştirme tedbir, araç ve usullerine ısrarla karşı koyanlar da bu kurumlara gönderilirler. Bu kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının yüksek güvenliklili bölümleri kullanılır.

2.1. F Tipi ceza infaz kurumu

Yüksek güvenliklili F tipi kapalı cezaevleri, tüm tedavi programlarının uygulanabilmesi için uygun mekanlara sahip, mevzuatı gereğince sadece tehlikeli hükümlü ve tutuklu statüsündeki kişilerin barındırılabilceği, fizikî yapısı, elektrik ve elektronik güvenlik sistemleri ile yönetim plânı bakımından güvenliği tehdit eden unsurları en aza indirilmiş içten ve dıştan koruma görevlileri ile firara karşı engelleri bulunan ve oda sistemine göre inşa edilmiş ceza infaz kurumlarıdır. Sirkülasyonu 3 ana koridordan sağlanan ve 5 bloktan oluşan, 57 adet 1 ve 2, 103 adet 3 kişilik odaları bulunan cezaevi toplam 368 kişi kapasitelidir. Bu ceza infaz kurumlarında açık ve kapalı spor sahaları, ön görüşme odası, iş atölyeleri, kreş, kantin, anons ve müdahale ekip odası, merkez kontrol odası, kütüphane, yönetim ve hizmet servis büroları ile revir, gözetim odaları, kabul, sevk ve tahliye hizmet büroları, nöbetçi müdür ve baş memur odaları ile idare çay ocağı, personel

yemekhanesi, mutfak, soğuk hava depoları, jeneratör, çamaşırhane ve sığınak bulunmaktadır.

Kurum özelliği ve güvenliği nedeniyle, proje aşamasında 24 saat kesintisiz ısınma, aydınlanma ve su verebilecek kapasitede kalorifer (fuel-oil), elektrik, jeneratör ve asıl su tesisatı ile donatılmıştır. Zemin tünel kazma girişimini engelleyici, yeterli miktarda hasır demirli betonla sağlamlaştırılmıştır. kanalizasyon boruları firarı engelleyecek ebatlarda döşenmiş, rögarlar ile kontrol imkanı sağlanmış, çevreyi koruma amacı güdülerək arıtma tesisleri kurulmuştur. Bugün için ise 13 adet F tipi kapalı ceza infaz kurumu faaliyetini sürdürmektedir.

2.2. D Tipi ceza infaz kurumu: Biri idare bloğu olmak üzere 11 blok, 230 odadan oluşmaktadır. E blokta 1 adet çamaşırhane, 1 adet kütüphane, 1 adet dersane ve 16 adet çok amaçlı hobi salonu vardır. H ve L blok alt katları disiplin hücreleridir. G blok zemin katta 10 ve 1 inci katta 10 olmak üzere 20 oda müşahede odası vardır. G blok idare katında 26 idari büro, konferans salonu, 2 adet her biri 10 yataklı revir, kamera sistem odası bulunmakta, zemin katında santral, berberhane, terzi, teknisyen odası, ses yayın odası, mutfak, yemekhane mevcuttur. Bloklar birbirine fiziksel olarak bağlantı hâlinindedir. Tek ve üç kişilik oda esasına göre inşa edilmiştir.

D tipi kapalı ceza infaz kurumları 2 adet olup, Diyarbakır ve Denizli illerinde inşa edilmiştir.

3- Kadın kapalı ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanununun 10 uncu maddesine göre, kadın hükümlülerin hapis cezalarının infaz edildiği Kanununun 8 ve 9 uncu maddelerine göre kurulmuş kurumlardır. Bu kurumlarda iç güvenlik görevlileri kadınlardan oluşturulur. Bu maksatla kurulmuş kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde, kadın hükümlülerin hapis cezaları diğer kurumların, erkek hükümlülerin kaldığı bölümlerle bağlantısı olmayan bölümlerinde infaz edilir.

4- Çocuk kapalı ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanununun 11 inci maddesine göre, çocuk tutukluların ya da çocuk eğitimevlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı ceza infaz kurumlarına nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır. Çocuk teriminden 18 yaşını doldurmamış kişiyi anlamak gerekir. Bu hükümlüler, kendilerine özgü kurumun bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının çocuklara ayrılan bölümlerine yerleştirilirler. Kurumlarda ayrı bölümlerin bulunmaması hâlinde, kız çocukları kadın kapalı ceza infaz kurumlarının bir bölümünde veya diğer kapalı ceza infaz kurumlarının kendilerine ayrılan bölümlerinde barındırılırlar

5- Gençlik kapalı ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanununun 12'nci maddesine göre, cezanın infazına başlandığı tarihte on sekiz yaşını bitirmiş olup da yirmi bir yaşını doldurmamış genç hükümlülerin cezalarını çektikleri, eğitim ve öğretim esasına dayalı, firara karşı engelleri olan, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan kurumlardır. Bu hükümlüler için ayrı bir kurum kurulamadığı takdirde, diğer kapalı ceza infaz kurumlarının gençlere ayrılan bölümlerinde bu maddedeki esaslara göre barındırılırlar. Kanununun 9 uncu maddesinin kapsamındaki gençlerin cezaları, gençlik kapalı ceza infaz kurumlarının güvenli bölümlerinde yerine getirilir.

6- Gözlem ve sınıflandırma merkezleri

5275 sayılı Kanununun 13 ve 23 üncü maddelerine göre, hükümlülerin kişisel özellikleri, bedensel, aklî ve sağlık durumları, suç işlemeden önceki yaşamları, sosyal çevre ve ilişkileri, sanat ve meslek faaliyetleri, ahlâkî eğilimleri, suça bakış açıları, hükümlülük süreleri ve suç türleri belirlenerek, durumlarına uygun infaz kurumlarına ayrılmaları ve bunlara göre saptanacak infaz ve iyileştirme rejimi; gözlem,

inceleme ve değerlendirme yöntemiyle çalışan gözlem ve sınıflandırma merkezlerinde veya kapalı ceza infaz kurumlarının bu hizmete ayrılan bölümlerinde yapılır. Hükümlüler, işledikleri suç tiplerine, gösterdikleri eğilimlere, tutum ve davranışları nedeniyle sıkı gözetim ve denetim altında bulundurulmaları gerekip gerekmediğine göre yüksek güvenliklı ceza infaz kurumlarına veya normal güvenliklı ceza infaz kurumlarına veya açık ceza infaz kurumlarına gönderilirler.

7-Açık ceza infaz kurumları

5275 sayılı Kanununun 14 üncü maddesine göre, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır. Açık ceza infaz kurumları ihtiyaca göre ayrıca kadın açık ceza infaz kurumları ve gençlik açık ceza infaz kurumları şeklinde kurulabilir.

8-Çocuk eğitimevleri

5275 sayılı Kanununun 15 inci maddesine göre, çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesislerdir. Bu kurumlarda firara karşı engel bulundurulmaz; kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır. Eğitim ve öğretim programına devam eden ve on sekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmi bir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına izin verilebilir.

ÖRNEK RAPOR

..... CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ İZLEME KURULU BAŞKANLIĞI

BİRİNCİ ÜÇ AYLIK ARA DÖNEM RAPORU

Ziyaret edilen ceza infaz kurumu:

Ziyaret tarihi:

Önceki ziyaret tarihleri:

Ziyarete bulunanların kimlikleri:

1-

2-

3-

4-

5-

Rapor tarihi:

Ceza İnfaz Kurumunun Genel Durumu

Ceza İnfaz Kurumundaki İnfaz Uygulamaları

Ceza İnfaz Kurumundaki İslah Çalışmaları

Ceza İnfaz Kurumundaki Sağlık Hizmetleri

Ceza İnfaz Kurumundaki Yaşam ve Hijyen Koşulları

Ceza İnfaz Kurumundaki İç Güvenlik Tedbirleri

Ceza İnfaz Kurumundaki Sevk ve Nakil İşlemleri

Yapılmış ise Ceza İnfaz Kurumundaki Hükümlü ve Tutuklular ile Yapılan Görüşmelerin Konuları

Yapılan Görüşmeler Sonucu Dile Getirilen İddiaların ceza infaz kurumu İdaresi Cumhuriyet Başsavcılığı ve Mevzuat Çerçevesinde Değerlendirilmesi ve Yapılan İşlemler

a-Cumhuriyet savcılığına iletilen konular

b- Ceza infaz kurumu müdürlüğüne iletilen konular

c-Adalet Bakanlığına iletilen konular

ÖNERİLER

CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ

İZLEME KURULLARI KANUNU

Kanun No : 4681

Kabul Tarihi : 14/06/2001

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 21/06/2001

Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 24439

AMAÇ VE KAPSAM

Madde 1 - Bu Kanunun amacı, yürürlükteki mevzuat ve ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerle belirlenen ilkeler çerçevesinde ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin yönetim, işleyiş ve uygulamalarını yerinde görmek, incelemek, bilgi almak ve tespitlerini rapor haline getirerek yetkili ve ilgili mercilere sunmak üzere, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarının kurulmasına, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.

Bu Kanunda tekil veya çoğul olarak geçen “izleme kurulu” terimi, ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurullarını ifade eder.

Askeri ceza infaz kurumları ve tutukevlerine ilişkin hükümler saklıdır.

İZLEME KURULLARININ KURULUŞU

Madde 2 - Bulduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur.

(Değişik fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./1.mad) İzleme kurulu, başkanla birlikte beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyelere en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunludur. Üyeler dört yıl için seçilir.

Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

İzleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu yargı çevresi ile sınırlıdır.

Yargı çevresinde müdürlük teşkilatı olan birden çok ceza infaz kurumu ve tutukevi bulunması halinde buna uygun sayıda izleme kurulu kurulabilir. Bu durumda her izleme kurulunun yetki alanı, adli yargı adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna çalışmaları için ilgili adli yargı adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekretarya hizmetleri, aynı adli yargı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

İZLEME KURULU ÜYELERİNDE ARANACAK NİTELİKLER

Madde 3 - İzleme kurullarına başkan ve üye seçilebilmek için 14/07/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda öngörülen genel şartlara ek olarak aşağıdaki nitelikler aranır:

1. Otuz beş yaşını doldurmuş olmak.
2. Tıp, eczacılık, hukuk, kamu yönetimi, sosyoloji, psikoloji, sosyal hizmetler, eğitim bilimleri ve benzeri alanlarda en az dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından veya bunlara denkliği kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmak ve mesleği ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarında ya da özel sektörde en az on yıl çalışmış bulunmak.
3. Kişisel nitelikleri ile çevresinde dürüst, güvenilir ve ahlaklı olarak tanınmış olmak.
4. Herhangi bir siyasi partinin merkez, il veya ilçe teşkilatlarında görevli bulunmamak.

İZLEME KURULLARINA SEÇİLEMEYECEK OLANLAR

Madde 4 - Aşağıda yazılı kişiler, izleme kurulu başkan ve üyeliğine seçilemez:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili ihale, alım, satım ve benzeri hukuki ilişkilere taraf olanlar.
2. Görev yapacakları ceza infaz kurumları veya tutukevlerinde bulunan hükümlü ve tutuklulardan birisinin işlediği suçtan kendileri veya ikinci derece dahil hısımları zarar görenler.
3. Görev yapacakları ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki hükümlü ve tutuklulardan biri ile aralarında evlilik, vesayet veya ikinci derece dahil hısımlık ilişkisi bulunanlar.

İZLEME KURULU ÜYELERİNİN SEÇİMİ VE ANDIÇMESİ

Madde 5 - İzleme kurullarının üyeleri, 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden resen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülki amirinin yardımıyla belirlenecek olanlar ile doğrudan başvuranlar arasından adli yargı adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler.

Üyeler, göreve başlamadan önce adli yargı adalet komisyonunun önünde aşağıdaki şekilde ant içerler:

“Üstlendiğim görevi Anayasa ve kanunlar gereğince tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlıkla yürüteceğime namusum ve şerefim üzerine ant içerim.”

Ant içme tutanağı dosyalarında saklanır.

İZLEME KURULLARININ GÖREV VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Madde 6 - İzleme kurullarının görevleri şunlardır:

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.

2. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek.

3. (Değişik bent: 20/11/2007-5712 S.K./2.mad) Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir rapor düzenlemek, raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikâyet konusu bulunduğu takdirde infaz hâkimliğine göndermek.

4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklamazlar.

(Ek fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./2.mad) Adalet Bakanlığı, cezaevi güvenliğine ilişkin hususlar müstesna olmak üzere, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilmeyen önerileri ve gerekçelerini bir rapor ile kamuoyuna açıklar.

İZLEME KURULLARININ ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ

Madde 7 - Her izleme kurulu, kendisini seçen adli yargı adalet komisyonu başkanının çağrısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az üç * ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde resen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.

(Değişik fıkra: 20/11/2007-5712 S.K./3.mad) İzleme kurulu, asıl üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması hâlinde kıdem sırasına göre yedek üyeler toplantıya katılır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.

Çalışmalar yürütülürken ceza infaz kurumu veya tutukevinin güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

İzleme kurulu, ilgili olduğu ceza infaz kurumu veya tutukevini en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılanların sayısı üçüncü fıkrada öngörülen toplantı yeter sayısından az olamaz.

İzleme kurullarının çalışma esas ve usulleri ile yapacakları ziyaretlerin şekli ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususlar yönetmelikte gösterilir.

İZLEME KURULU ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

Madde 8 - Aşağıdaki hallerde izleme kurulu üyelerinin görevine adli yargı adalet komisyonunca son verilir:

1. İzleme Kurulu üyeliğine seçilme şartlarını sonradan kaybetmek.
2. İzinsiz veya haklı bir mazereti olmaksızın bir yıl içinde iki toplantıya katılmamak.
3. Hastalık veya diğer bir nedenle görevini yapmakta acze düşmek.
4. İzleme Kurulu üyeliğiyle bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunmak.

Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.

Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

İZLEME KURULU ÜYELERİNE KARŞI İŞLENEN SUÇLAR VE KURUL ÜYELERİNİN CEZAİ SORUMLULUĞU

Madde 9 - İzleme kurulunun görevi ile ilgili olarak kurul üyelerine karşı işlenen suçlar hakkında Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara, kurul üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında Devlet memurlarının işledikleri suçlara ilişkin hükümler uygulanır.

İzleme kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı soruşturma izni, adli yargı adalet komisyonu başkanınca verilir.

MALİ HÜKÜMLER

Madde 10 - İzleme kurulu başkan ve üyelerine her toplantı için 2000 gösterge rakamının Devlet memurlarına uygulanan aylık katsayıyla çarpımı sonucunda bulunacak miktarda huzur ücreti ödenir. Ancak, bir ayda en çok iki toplantı için ödeme yapılabilir. Bakanlar Kurulu, yukarıda belirtilen gösterge rakamını iki katına kadar artırmaya yetkilidir.

İzleme kurulu üyelerine ayrıca 10/02/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre birinci derece Devlet memurlarına ödenen miktarda harcırah ödenir.

İzleme kurullarının görevleriyle ilgili her türlü harcamaları, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulan ödenekten karşılanır.

GEÇİCİ MADDELER

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde adli yargı adalet komisyonlarınca izleme kurulları oluşturulur.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunda öngörülen yönetmelik, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde Adalet Bakanlığınca hazırlanır ve Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konur.

YÜRÜRLÜK VE YÜRÜTME

Madde 11 - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 12 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ

İZLEME KURULLARI YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

Madde 1. Bu Yönetmelik, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu gereğince kurulan izleme kurullarının çalışma esas ve usulleri ile kurumlara yapacakları ziyaretlerin şeklini ve Kanunun uygulanmasına ilişkin diğer hususları düzenler.

Dayanak

Madde 2. Bu Yönetmelik, 14.6.2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununun 7'nci maddesi uyarınca hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3. Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Adalet Bakanlığını,

Genel Müdürlük: Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü,

Adalet Komisyonu veya Komisyon: Adli yargı adalet komisyonunu,

Kanun: Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununu,

İzleme Kurulu veya Kurul: Ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulunu,

İnfaz kurumu veya kurum: Ceza infaz kurumu ve tutukevini,

Büro: Adli yargı adalet komisyonu yazı işleri müdürlüğünü, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Kuruluş, Çalışma Esas ve Usulleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Kuruluş, Üye Seçimi ve Ant içme

İzleme kurullarının kuruluşu

Madde 4. Bulunduğu yargı çevresinde infaz kurumu olan her adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur.

İzleme kurulu başkanla birlikte beş üyeden oluşur. Üyeleri dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir.

Her izleme kurulu kurulduğu yer adalet komisyonunun bulunduğu il ya da ilçenin adıyla isimlendirilir. Birden fazla izleme kurulunun bulunması hâlinde izleme kurulları numaralandırılır ve her izleme kurulunun yetki alanı, adalet komisyonunca belirlenir.

İzleme kuruluna çalışmaları için ilgili adalet komisyonunun bulunduğu binada bir yer ayrılır. İzleme kurulunun sekretarya hizmetleri, aynı adalet komisyonunun bürosu tarafından yürütülür.

Ataması adalet komisyonu tarafından yapılan adliye personeli arasından yeterli sayıda memur, izleme kurulunun büro hizmetlerini yürütmek üzere gerektiğinde komisyonca görevlendirilebilir.

Üyelerin seçimi ve ant içmesi

Madde 5. İzleme kurulu üyeleri, Kanunun 3 ve 4'üncü maddelerinde yazılı şartlara durumları uygun olan kişilerden resen veya o yerdeki ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak ya da o yerin en büyük mülkî âmirinin yardımıyla belirlenecek olanlar

ile doğrudan başvuranlar arasından adalet komisyonunca oybirliğiyle seçilirler. Üye adaylarının doğrudan başvurularını sağlamak amacıyla adliye divanhanesi, yerel gazeteler ve benzeri mutad vasıtalarla ilân yapılabilir. İlânın şeklini adalet komisyonu belirler.

Adalet komisyonu, üye adaylarının gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadıklarına ilişkin her türlü araştırmayı yapar, bilgi ve belgeyi toplar. Üye adayları, adalet komisyonunun belirlediği süre içinde istenen bilgi ve belgeleri komisyona vermekle yükümlü olup; süresi içinde vermeyenler başvurularından vazgeçmiş sayılırlar.

Üyeler, göreve başlamadan önce Kanunun 5'inci maddesinde gösterilen şekilde ilgili adalet komisyonunun önünde and içerler.

Ant içme tutanağı ile başvuru sırasında verilen bilgi ve belgeler her üyenin dosyasında saklanır.

İzleme kurulu üyeliğinin sona ermesi

Madde 6. Kanunun 8'inci maddesinde gösterilen hâllerde izleme kurulu üyelerinin görevine adalet komisyonunca son verilir. Görevine son verilenler, bir daha izleme kurulunda görev alamazlar.

Herhangi bir nedenle boşalan üyeliklere, en geç iki ay içinde aynı usulle yeni üye seçilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev ve Yükümlülükler, Çalışma Esas ve Usulleri, Ziyaretler

Çalışma esas ve usulleri

Madde 7. İzleme kurulları, Kanunun 6'ncı maddesinde gösterilen görev ve yükümlülükleri yerine getirirler.

Her izleme kurulu, kendisini seçen adalet komisyonu başkanının çağırısı üzerine ve onun başkanlığında yapacağı ilk toplantısında üyeleri arasından iki yıl için bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir raportör seçer. Süresi dolanlar, bu görevlere yeniden seçilebilirler.

İzleme kurulları, en az iki ayda bir olağan olarak toplanır. Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde resen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.

İzleme kurulu, üye tamsayısının salt çoğunluğunun bir fazlası ile toplanır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.

Başkanın bulunmadığı hâllerde başkanlık görevini başkan yardımcısı yerine getirir.

Ziyaretler

Madde 8. İzleme kurulu, ilgili olduğu infaz kurumunu en az iki ayda bir olmak üzere, gerekli gördüğü her zaman ziyaret edebilir. Bu ziyarete katılan üyelerin sayısı toplantı yeter sayısından az olamaz.

Ziyaretler, ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir. Ziyaretler için gereken ulaşım aracı, olanaklar ölçüsünde Cumhuriyet başsavcılığınca sağlanır. Ziyaretlerde izleme kurulu üyelerinin güvenliklerinin sağlanması için Cumhuriyet başsavcılığınca gerekli tedbirler alınır.

Çalışmalar yürütülürken kurum güvenliğini etkileyebilecek konularda kurum idaresine bilgi verilir.

Kurum idaresi, izleme kurulunun ziyaret ve çalışmalarında gerekli yardım ve kolaylığı sağlar. İzleme kurulu, hükümlü ve tutuklularla yalnız görüşebileceği gibi; kurul istediği takdirde kurum görevlileri de görüşmelerde hazır bulunurlar.

İzleme kurulu, görev alanına giren konularla ilgili olmak kaydıyla, hükümlü ve tutuklular için kurumda tutulan her türlü defter ve belgeyi inceleyebilir. Yazılı istem hâlinde bunların bir örneği izleme kuruluna verilir.

Raporlar

Madde 9. İzleme kurulu, kurumla ilgili tespitlerini ve aldığı bilgileri değerlendirerek en az üç ayda bir defa olmak üzere, düşünce ve önerilerini de içeren bir rapor düzenler. Raporun birer örneğini Bakanlığa, ilgili Cumhuriyet başsavcılığına, infaz hâkimliğinin görev alanına giren bir şikâyet konusu bulunduğu takdirde ilgili infaz hâkimliğine, gerektiğinde ayrıca Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına gönderir.

Raporlar üzerine yapılacak işlemler

Madde 10. İzleme kurulu raporlarında değinilen hususlar, Bakanlık, Genel Müdürlük ve ilgili Cumhuriyet başsavcılığı tarafından değerlendirilerek gereken tedbirler alınır.

İzleme kurulu başkan ve üyelerinin yükümlülükleri

Madde 11. İzleme kurulu başkan ve üyeleri, ziyaret ve çalışmalarında kurum güvenliğinin ve hizmetlerinin aksamamasına, kurum personeli ve hükümlü ve tutuklularla görev sınırlarını aşacak şekilde konuşma veya tartışma ortamı yaratılmamasına dikkat ve özen göstermekle yükümlüdürler.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları, konunun özelliğine göre Bakanlığın veya ilgili Cumhuriyet başsavcılığının izni olmaksızın açıklayamazlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başkan, Raportör ve Büronun Görevleri

İzleme kurulu başkanının görevleri

Madde 12. İzleme kurulu başkanının görevleri şunlardır:

- a. İzleme kurulunu idare ve temsil etmek,
- b. Kanunun 6'ncı maddesi ile izleme kuruluna verilen görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesini sağlamak,
- c. İzleme kurulu toplantılarının gündemini tespit etmek,
- d. İzleme kurulu toplantılarına başkanlık etmek ve toplantıların gündeme göre yürütülmesini sağlamak,
- e. İzleme kurulu karar ve raporlarını yetkili ve ilgili mercilere göndermek,
- f. Büro hizmetlerinin yürütülmesini sağlamak,
- g. İzleme kurulu ile ilgili diğer işleri yapmak.

İzleme kurulu raportörünün görevleri

Madde 13. İzleme kurulu raportörü, ziyaret ve çalışmalara ilişkin tutanakları tutmak ve raporları düzenlemekle görevlidir.

Tutanak ve raporlar, izleme kurulunun yaptığı ziyaret ve çalışmaya katılan üyeler tarafından imzalanır.

Büronun görevleri

Madde 14. Büronun görevleri şunlardır:

- a. İzleme kurulu toplantılarından önce gerekli hazırlıkları yapmak,

- b. Toplantı gündemini, yerini ve saatini toplantıdan en az bir hafta önce izleme kurulu üyelerine bildirmek,
- c. İzleme kurulunun dosyalama, evrak ve arşiv hizmetlerini yürütmek,
- d. Büro hizmetlerinde kullanılacak defter ve dosyaları tutmak,
- e. İzleme kurulunun yaptığı ziyaret ve çalışmalara ilişkin tutanakların başkan ve üyeler tarafından imzalanmasını sağlamak,
- f. İlgili kurum ve kuruluşlarla yazışmaları yürütmek,
- g. İzleme kurulu başkan ve raportörünün vereceği diğer işleri yapmak.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Göreve Hazırlama

İzleme kurulu üyelerine verilecek hazırlayıcı eğitim ve mevzuat

Madde 15. İzleme kurulu üyelerine göreve başlamalarından itibaren üç ay içinde, adalet komisyonunca belirlenecek tarihte ve saatlerde, komisyon başkan ve üyeleri ile görevlendirecekleri kişiler tarafından aşağıdaki konularda, 12 saatten az olmamak üzere göreve hazırlayıcı eğitim verilir. Eğitim konuları şunlardır:

- a. Ceza hukukunun genel ilkeleri,
- b. İnfaz hukukunun genel ilkeleri,
- c. Yargı ve infaz kurumları teşkilâtı,
- d. İnfaz kurumları mevzuatı (kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgeler),
- e. İnfaz kurumlarına ilişkin uluslararası kurallar,
- f. İnsan hakları.

Eğitim konularına ilişkin mevzuat ve ders notları Bakanlıkça hazırlanarak adalet komisyonlarına g3nderilir. Ders saatlerinin dağılımları adalet komisyonunca belirlenir.

Bir 3yenin g3revinin herhangi bir sebeple sona ermesi 3zerine yeni se3ilen 3yeye verilecek hazırlayıcı eğitimde de yukarıdaki h3k3mler uygulanır.

Toplantılar

Madde 16. Bakanlıkça gerekli g3r3ld3đ3nde veya izleme kurullarından gelen istem 3zerine, Ankara'da veya belirli b3lgelerde izleme kurulları başkan ve 3yeleri ile Bakanlık yetkililerinin de katılımıyla sempozyum, konferans, seminer ve benzeri toplantılar d3zenlenebilir.

333NC3 KISIM

3eşitli H3k3mler

B3ro hizmetlerinde tutulacak defter ve dosyalar

Madde 17. İzleme kurulunun b3ro hizmetlerinde aşağıdaki defter ve dosyalar tutulur ve kullanılır:

- a. Gelen ve giden evrak defteri,
- b. Karar defteri,
- c. Ziyaret defteri,
- d. Muhabere dosyası,
- e. Rapor dosyası,
- f. Mevzuat dosyası.

Defterler Bakanlıkça bastırılır ve dağıtılır; adalet komisyonu başkanı tarafından onaylanarak kullanılır. Bilgisayar kullanılarak kayıt tutulduğu takdirde bu kayıtlar manyetik ortamda saklanır.

Sağlık raporları, mazeretler ve izinler

Madde 18. İzleme kurulu başkan ve üyelerinin toplantılara, ziyaretlere ve çalışmalara katılamamasını gerektiren sağlık raporları ile çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilecek mazeretleri, yazılı olarak adalet komisyonu başkanına bildirilir. Mazeretler, adalet komisyonu tarafından değerlendirilir.

İzleme kurulu başkanına adalet komisyonu başkanı, kurul üyelerine kurul başkanı tarafından izin verilir.

İzin ve sağlık raporları adalet komisyonu başkanlığına bildirilir.

Malî işlerin yürütülmesi

Madde 19. İzleme kurulu üyelerinin toplantıları için ödenecek huzur ücreti ve harcırahlara ilişkin işlemler, görev yaptıkları yer adliyesinin mutemetliğince yürütülür.

Yürürlük

Madde 20. Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21. Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

